

Todellisia tulevaisuustekoja

*Kokoomuksen vaihtoehto:
Lisää työpaikkoja, lisää osaamista,
lisää liikennettä raiteille*

KOKOOMUS

Kokoomuksen vaihtoehto valtion budjetiksi 2020
Kokoomuksen eduskuntaryhmä
19.11.2019

Työryhmä:
pj. Timo Heinonen
Petteri Orpo
Kai Mykkänen
Elina Lepomäki
Juhana Vartiainen
Sanni Grahn-Laasonen
Sari Sarkomaa
Markku Eestilä
Kalle Jokinen
Jukka Kopra
Janne Sankelo
Arto Satonen
Matias Marttinen

Sihteeri: Sakari Rokkanen

Taitto: Eelis Loikkanen ja Kristian Tervo

2. painos
Paino: Sokkeli Oy

Sisällys

Alkusanat	4
Lisää työtä: Yli 60 000 työpaikkaa	5
Enemmän käteen palkasta ja eläkkeestä	10
Kokonaisvaikutukset kotitalouksiin	12
Todellisia tulevaisuustekoja ja pysyviä panostuksia	14
Lisää osaamista: euroja koulutukseen ja tutkimukseen	15
Huolehditaan ikäihmisten toimeentulosta ja palveluista	18
Nopeasti parempaan hoitoon	21
Lisää turvallisuutta, lisää poliiseja	24
Päästöt vähenevät teoilla, eivät aikeilla	26
Koko Suomen yhteydet kuntoon	29
Muutokset 2020 suhteessa hallituksen esitykseen	31

Alkusanat

Suomi on monilla mittareilla yksi maailman parhaista maista. Turvallinen, tasa-arvoinen ja hyvinvoiva Suomi ei kuitenkaan ole itsestään selvyyys.

Tulevaisuutta ei pysty ennustamaan kukaan. Pystymme kuitenkin vaikuttamaan siihen, minkälaista reittiä sinne kuljetaan. Siksi tämän päivän päätökset ovat tekoja tulevaisuuden eteen.

Maailma ympärillämme on nopeassa muutoksessa. Hyvinvointiamme haastetaan useasta suunnasta. On huolestuttavaa, että nuorten työttömyys on kääntynyt syksyn aikana kasvuun. Hoitoon ja terapiaan pääsyä joutuu odottamaan aivan liian pitkään. Uusia turvallisuusuuhkia nousee samaan aikaan, kun perinteiset uhat ovat palanneet maailman politiikan näyttämölle. Ilmastonmuutoksen kiihtymisen seuraukset näkyvät meillä ja maailmalla jo nyt.

On positiivinen ongelma, että suomalaiset elävät yhä pidempään. Kasvavaan hoidon ja hoivan tarpeeseen on kuitenkin löydettävä kestävät ratkaisut.

Valitettavasti Suomella on tässä tilanteessa hallitus, joka ei tartu toimeen. Hallitusohjelma on täynnä sinänsä kannatettavia tavoitteita. Tavoitteet eivät valitettavasti itsekseen muutu toimiksi. Vanhus ei tule hoidetuksi kirjauksilla ja mitoituksilla, vaan hoitajilla ja riittävillä resursseilla. Ilmastonmuutos ei pysähdy sillä, että tulevaisuutemme keskeisin haaste kirjoitetaan hallitusohjelman ensimmäiseksi sanaksi. Tarvitsemme konkreettisia, vaikuttavia ja oikeita tekoja.

Hallitus ei ole valinnut politiikalleen painopisteitä. Esimerkiksi kertaluonteiset panostukset on ripoteltu yli sataan eri kohteeseen.

Suomesta on rakennettu maailman

paras paikka elää rohkeilla uudistuksilla ja myös vaikeilla päätöksillä. Niin pitää toimia nytkin. Kokoomuksen ratkaisu hyvinvoinnin turvaamiseksi on lisää työtä, lisää osaamista ja lisää ilmastotekoja.

Kokoomus esittää keinot, joilla Suomeen saadaan hallituksenkin tavoittelemat vähintään 60 000 uutta työpaikkaa. Tarvitsemme nämä työpaikat, jotta suomalaisilla on jatkossakin laadukasta koulutusta, palveluita perheille, hyvää hoivaa vanhuksille ja turvallisuutta.

Suomalaiset tarvitsevat työtä, jotta voivat rakentaa itselleen ja perheelleen omannäköistään elämää.

Palkasta ja eläkkeestä pitäisi jäädä ihmiselle sen verran käteen, että euroja riittää muuhunkin kuin aivan välttämättömään. Siksi esitämme työn ja eläkkeiden verotuksen keventämistä miljardilla, kotitalousvähennyksen leikkauksen perumista ja yli 75-vuotiaille korotusta kotitalousvähennykseen.

Vahvistamme osaamista ja koulutusta varhaiskasvatuksesta läpi elämän kulkevaan jatkuvaan oppimiseen. Jokaisella pitää olla parhaat mahdollisuudet pärjätä. Tarjoamme korkeakouluille mahdollisuuden parantaa koulutuksen laatua pitkäjänteisesti siirtämällä valtion omaisuutta niiden käyttöön.

Torjumme ilmastonmuutosta kaventamatta suomalaisten liikkumisen vapautta. Lisäämme liikennettä raiteille. Esitämme konkreettiset keinot, joilla pääradan parannus ja Turun tunnin junan ykkösvaihe eli Espoon kaupunkiradan parannus, voidaan käynnistää. Leikkaamme ympäristölle haitallisia yritystukia ja kiristämme fossiilisten lämmityspolttoaineiden verotusta.

Kokoomuksen vaihtoehto luo toivoa tulevaisuuteen. Voimme investoida tulevaisuuteen syömättä suomalaisilta huomiota.

Haluamme, että Suomessa vastuullisuus voittaa vastuuttomuuden, innostus lannistuneisuuden ja luottamus tulevaisuuteen epävarmuuden. Tämä budjetti antaa ensimmäiset askelmerkit siihen.

Petteri Orpo

Kokoomuksen puheenjohtaja

Lisää työtä: Yli 60 000 uutta työpaikkaa

Suomessa vallitsee laaja yhteisymmärrys siitä, että työllisyytemme on nouseva pohjoismaiselle tasolle 75 prosenttiin. Korkea työllisyys on edellytys laadukaiden julkisten palveluiden kestäväälle rahoitukselle.

Hallitus on asettanut tavoitteekseen julkisen talouden menojen ja tulojen tasapainon vuonna 2023. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää työllisyysasteen nousua 75 prosenttiin. Työllisiä pitäisi olla neljän vuoden päästä 60 000 ennustettua enemmän. Jos työllisyys ei nouse, hallituksen tekemät menolisäykset ovat leikkausuhan alla.

Työllisyystavoitteen saavuttaminen on edellytys hallituksen onnistumiselle ja suomalaisille annettujen lupauten lunastamiselle. Eduskunnan riippumattoman tietopalvelun laskelmien perusteella **hallituksen ensi vuoden budjetti laskee työllisyyttä 5000 hengellä**. Työllisyys olisi siis ensi vuonna parempi, jos hallitus ei tekisi mitään. On perusteltu kysymys, aikooko hallitus edes tosissaan yrittää nostaa työllisyyttä ja pitää kansalaisille antamansa lupaukset.

Kokoomus ei voi seurata hallituksen

toimettomuutta hiljaa sivusta. Emme hyväksy sitä, että hallitus synnyttää lisää työttömyyttä, kun sen pitäisi vähentää työttömyyttä. Hallitus ottaa lisää velkaa, mutta työllisyystekojen etumerkki on miinus.

Kokoomus julkaisi jo elokuussa ehdotuksensa toimista, joilla Suomeen saataisiin vähintään tarvittavat 60 000 uutta työllistä. Eduskunnan riippumaton tietopalvelu on laskenut arvion kokoomuksen esittämien toimenpiteiden työllisyysvaikutuksesta. Laskelma sisältää toimet, joita tietopalvelun asiantuntijat ovat käytettävissä olevilla välineillään ehtineet ja pystyneet arvioimaan. **Eduskunnan tietopalvelun arvioimat kokoomuksen työllisyystoimet lisäävät työllisyyttä 26 000 hengellä verrattuna hallituksen budjettiesitykseen.**

Tämän lisäksi kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on ministeriöiden tai muiden asiantuntijoiden vaikutusarvioimia työllisyystoimia noin 35 000 työllisen verran, mutta niistä ei ole eduskunnan tietopalvelun laskelmaa. **Kokonaisuutena kokoomuksen kaikkien työllisyystoimien voidaan arvioida tuovan yli 60 000 työllistä.**

Kokoomuksen lista osoittaa, ettei Suomessa ole pulaa tepsivistä työllisyyskeinoista, vaan rohkeudesta ja kyvystä toteuttaa niitä. Kunnianhimoista työllisyystavoitetta ei saavuteta ilman kunnianhimoisia keinoja. Työn tekemisen ja teettä-

misen on oltava nykyistä kannattavampaa sekä työntekijöille että työnantajille. Työ ja tekijät on saatava kohtaamaan paremmin. Tarvitsemme myös lisää työntekijöitä Suomeen rajojemme ulkopuolelta.

Suomessa liian moni on työelämän ulkopuolella. Liian moni on jäänyt pitkäksi aikaa sosiaaliturvan varaan loukkuun, jossa saatavilla oleviin töihin tarttuminen ei tukijärjestelmän ominaisuuksista ja työnteon kuluista johtuen juurikaan lisäisi nettotuloja. Yhteiskuntamme hyvää tarkoittavista rakenteista onkin muodostunut esteitä työllistymiselle ja työllistämiselle. Liian jäykkien työelämäsäädösten vuoksi yrittäjiltä jää työtä teettämättä. Korkea sosiaaliturva luo suojaa, mutta nykymuodossaan laskee myös kannustimia hakeutua aktiivisesti takaisin työelämään. Kun työllisyyttä halutaan ylös ja työttömyyttä alas, on rakenteita uudistettava rohkeasti.

Haluamme vastedeskin pitää kiinni työelämän reiluista pelisäännöistä sekä hyvästä sosiaaliturvasta. Kokoomus haluaa ottaa mallia muista Pohjoismaista ja uudistaa suomalaisen yhteiskunnan rakenteita niin, että työn tarjoamisesta ja tekemisestä tulee nykyistä kannattavampaa.

Tärkeintä on minimoida ne tilanteet, joissa ihmiset joutuvat henkilökohtaiseen tragediaan pitkittyvän työttömyyden takia. Korkean rakenteellisen työttömyyden hyväksyvä yhteiskunta on julma, vaikka se

tapahtuisi ylläpitämällä hyvää tarkoittavia rakenteita.

Uudistuskokonaisuutemme koviakin keinoja tarvitaan tukemaan pehmeää päämäärää – nykyistä useamman suomalaisen pääsemistä kiinni työhön. Tämä on välttämättömyys, jos haluamme turvata lastemme ja vanhempiemme laadukkaat palvelut sekä tänään että huomenna. Jos oikeiteitä korkeaan työllisyyteen olisi, olisi ne jo löydetty.

Tietopalveluiden arvion mukaan kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin sisältyvät sosiaaliturvan ja verotuksen muutokset laskevat tulonjakoa mittaavaa gini-kerrointa -0,2 prosenttiyksikköä, kun huomioidaan uudistusten myötä parantuneen työllisyyden vaikutus. **Kokoomuksen vaihtoehtodossa tuloerot pienenevät työttömien saadessa töitä.**

Eduskunnan tietopalveluiden arvioimat työllisyystoimet, joiden yhteisvaikutus on +26 000 työllistä verrattuna hallituksen budjettiesitykseen:

1) Porrastetaan ansiosidonnainen työttömyysturva

Uudistetaan ansiosidonnaista työttömyysturvaa niin, että turva on työttömyyden alussa nykyistä parempi, minkä jälkeen tukisumma laskee portaattain työttömyyden pitkittyessä. Ansiosidonnainen olisi kolme ensimmäistä kuukautta 5 prosenttia nykytasoa korkeampi. Kolmen kuukauden jälkeen taso olisi 5 prosenttia ja kuuden kuukauden jälkeen 10 prosenttia nykytasoa pienempi.

Tuen kesto ei esitetä muutoksia muuten kuin palauttamalla työttömyyden alkuun kaksi omavastuupäivää. Täyden työttömyysetuuden saamisen ehtona on jatkossakin aktiivinen työnhaku ja osallistuminen työllistymistä edistäviin palveluihin henkilökohtaisen työllistymissuunnitelman mukaisesti.

2) Parannetaan sosiaaliturvaa, mutta

hillitään työttömyysturvamenojen kasvua

Hallitus esittää ensi vuodeksi perusturvaetuuksiin 20 euron korotusta. Kokoomus pitää perusteltuna korotuksia vähimmäismääriin päivärahaetuksiin eli sairauspäivärahaan, vanhempainpäivärahaan, erityishoitorahaan ja kuntoutusrahaan. Myös muut lapsilisiin ja elatustukeen esitetyt korotukset ovat kannatettavia. Työttömyysturvan korotus heikentäisi kannusteita ottaa työtä vastaan, mikä taas heikentäisi työllisyyttä.

Tulonsiirtojen, verotuksen ja palveluiden kokonaisuuden on tärkeää kannustaa ottamaan työtä vastaan. Kokoomus esittää työttömien palvelujen kehittämistä tukemaan työllistymistä. Erityishuomiota on kiinnitettävä varsinkin nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyden parantamiseen. Myös työmarkkinoiden ikäsyRJintään on puututtava.

3) Kevennetään ansiotulojen verotusta miljardilla

Kokoomus esittää, että ensi vuonna ansiotuloverotusta kevennetään tähän vuoteen verrattuna yhteensä miljardilla. Työn verotusta keventämällä parannetaan työnteon kannusteita ja tuetaan työllisyyden kasvua. Ansiotuloverotuksen kevennyksestä kerrotaan tarkemmin vaihtoehtobudjetin vero-osuudessa.

4) Jatketaan varhaiskasvatusmaksujen alentamista

Alennetaan edelleen 50 miljoonalla eurolla varhaiskasvatusmaksuja, mikä helpottaa pienten lasten vanhempien kannustinloukkua. Alennuksen myötä varhaiskasvatusmaksu nousisi nykyistä vähemmän vanhemman työllistyessä. Lisäksi lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen todennäköisesti lisääntyisi. Sillä on positiivisia vaikutuksia lasten kehitykseen.

5) Toimeentulotuen asumiskustannusten omavastuun (7 %) palauttaminen

Toimeentulotukeen palautetaan pieni omavastuu, joka kannustaa asumaan edullisemmassa asunnossa ja purkaa kannustinloukkua. Asumistuessa on jo omavastuu, mutta monella toimeentulotuki korvaa asumistuen jälkeiset asumismenot kokonaan. Tämä heikentää työnteon kannusteita, koska toisin kuin asumistuessa, pienikin lisätyö leikkaa nopeasti toimeentulotukea. Pieni omavastuu kannustaa etsimään kohtuuhintaisempaa asuntoa. Edullisemman asunnon löytämistä tuetaan kohdentamalla tuetut vuokra-asunnot paremmin kaikkein pienituloisimmille.

6) Hillitään asumistukimenoja ja helpotetaan kannustinloukkua

Yleinen asumistuki on reilumpi tapaa tukea yhdenvertaisesti kaikkien pienituloisten asumista kuin yhteiskunnan tukeminen kohtuuhintaisten asuntojen tarjoaminen vain harvoille onnekkaille. Tästä huolimatta yleinen asumistuki muodostaa kannustinloukkua ottaa vastaan kokopäiväistä työtä. Siksi kokoomus esittää yleisen asumistuen indeksikorotuksen jäädyttämistä. Muutoksella tavoitellaan kannustinongelman helpottamista. Kokoomus myös käynnistäisi laajemman yleisen asumistuen uudistuksen, jolla purettaisiin kannustinloukkua.

Seuraavassa toimet, joiden työllisyysvaikutus perustuu muihin asiantuntija-arvioihin.

Yhteisvaikutus +35 000 työllistä:

7) Luovutaan työttömyysputkesta

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan enimmäisajan lisäksi työttömällä on mahdollisuus saada työttömyysturvan lisäpäiviä eläikeikään asti. Työttömyysputkella on haluttu tukea ikääntyneitä työttömiä, mutta malli toimii alkuperäistä tavoitettaan vastaan nostamalla työttömyyttä. Työttömyysputken vaikutuksia tarkastelleet tutkimukset ovat osoittaneet, että työttömyysputki nostaa ikääntyneiden työttömyyttä ja laskee työllisyyttä (mm. Kyrrä ja Pesola 2017). Työttömyysputkesta on luovuttava heti vuoden 2020 alussa. Nykyisten putkessa olevien asema turvataan.

Työllisyysvaikutus n. 10 000
(Työllisyyspaketti työryhmän esitykset - TEM 33/2016)

8) Ulosoton suojaosuuden korotus

Korottamalla ulosoton suojaosuutta nykyisestä 672,30 eurosta noin 900 euroon parannetaan ulosotossa olevien kannustimia työn vastaanottamiseen. Suojaosan korotus olisi nopeavaikutteinen toimenpide, joka olisi tehtävissä valtioneuvoston päätöksellä. TEM:n työllisyyspakettityöryhmä arvioi toimen kustannusneutraaliksi.

Työllisyysvaikutus n. 2000
(Työllisyyspaketti työryhmän esitykset - TEM 33/2016)

9) Toteutetaan työllisyyttä ja tasa-arvoa vahvistava perhevapaaudistus

Perhevapaaudistus on toteutettava siten, että se huomioi lapsen edun, helpottaa vanhemmuuden ja työelämän yhteensovittamista, lisää perheiden valin-

nanvapautta ja joustoja, vahvistaa naisten työllisyyttä ja työmarkkina-asemaa, sekä lisää lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. Kokoomuksen mallissa kotihoidontuki korvataan joustavamalla hoitorahalla. Tuet riittävät täysimääräisinä siihen asti, kunnes lapsi on 1,5-vuotias ja puolitetuina kolmevuotiaaksi asti. Tämä kannustaa palaamaan töihin nykyistä aiemmin.

Työllisyysvaikutus n. 3000

(Arvio perustuu työllisyyspakettityöryhmän laskelmaan kotihoidontuen muutoksen vaikutuksista - TEM 33/2016)

10) Mahdollistetaan paikallinen sopiminen kaikissa yrityksissä

Kokoomus haluaa mahdollistaa aidon ja reilun paikallisen sopimisen kaikilla työpaikoilla. Työehtosopimukset määrittäisivät jatkossakin työsuhteen minimiehdot. Muilta osin asioista voidaan sopia paikallisesti, jos työnantajan ja työntekijän välinen luottamus on kunnossa. Jos yhteistä ymmärrystä ei löydy, noudatettaisiin työehtosopimusta.

Paikallisen sopimisen edistämisen yhteydessä minimiehtojen toteutumisen valvontaa tehostettaisiin ja henkilöstön asemaa ja vaikutusmahdollisuuksia työpaikoilla parannettaisiin lainsäädäntöuudistuksin, jotta neuvotteluasetelma olisi tasapainoinen. Sopiminen tulee mahdollistaa myös liittoon kuulumattoman luottamusvaltuutetun johdolla tehtäväksi. Työpaikkakohtainen sopiminen lisäisi yritysten halukkuutta palkata rohkeammin lisää työvoimaa.

Työllisyysvaikutus n. 15 000
(Suomen Yrittäjät - 15.8.2019)

11) Työttömien henkilökohtaisen palvelun lisääminen ja vahvistaminen

Hallitus esittää hallitusohjelmassa pysyviä lisäresursseja TE-toimistojen määraikaishaastatteluihin ja nuorisotakuun edistämiseen vuosittain 9 miljoonaa euroa. Kokoomus esittää summaa tuplatta-

vaksi. Esimerkiksi Tanskassa on havaittu, että osana aktiivista työvoimapolitiikkaa henkilökohtaisen työvoimaneuvojan tapaaminen on vaikuttava tapa lyhentää työllisyysjaksoja. Uutta panostusta kohdennetaan erityisesti työttömien nuorten tukeen. Työllisyyspalveluita voidaan myös vahvistaa nykyisestä selvittämällä työttömyyskassojen mahdollisuudet tuottaa Tanskan esimerkin mukaisesti jäsenilleen työllistymistä edistäviä palveluita.

Työllisyysvaikutus n. 5 000

(Arvio perustuu työllisyyspakettityöryhmän laskelmaan palveluiden kehittämisestä TEM 33/2016)

Muut toimet, jotka ovat vaikuttavia, mutta joille on vaikea antaa täsmällistä työllisyysvaikutusta:

12) Palkkatuen kehittäminen ja kohdentaminen

Kokoomus tukee hallituksen pyrkimyksiä jatkaa edellisen hallituksen aloittamaa palkkatuen käytön sujuvoittamista. Palkkatuki on kuitenkin hyvin kallis aktiivitoimi työllisyyden kasvattamiseksi. Siksi tuki on kohdennettava ensisijaisesti yksityiselle sektorille, jossa tuen vaikuttavuus on suurin. Kolmatta sektoriakaan ei unohdeta: sillä on merkitystä erityisesti osatyökykyisten ja vaikeimmin työllistyvien tukemisessa.

13) Sosiaaliturvan uudistaminen

Sosiaaliturva on uudistettava siten, että työnteko on nykyistä kannattavampaa. Kokoomus on esittänyt ratkaisuksi yleistukea. Yleistuki yhdistää toimeentulotuen, yleisen asumistuen sekä Kelan maksamat työttömyysetuudet yhdeksi yksinkertaiseksi tueksi, joka vähenee tasaisesti ja ennakoidusti tulojen kasvaessa tasoittaen näin kannustinloukkuja. Lyhytaikaisenkin työn vastaanottaminen olisi kannattavaa, kun tuki ei katkeaisi yllättäen tai maksatus ei viivästyisi keikkatyön vuok-

si. Jokainen työllä tienattu euro parantaisi henkilön toimeentuloa. Malli olisi vastikkeellinen, yksilöperusteinen ja syyperusteinen, mutta maksatus olisi mahdollisimman pitkälle automatisoitu tulorekisterin avulla.

14) Jatkuvan oppimisen malli ja osaamistason nosto

Muuttuvassa työelämässä mukana pysymistä tuetaan luomalla kattava jatkuvan oppimisen malli. Jokaisella on oltava mahdollisuus ylläpitää ja päivittää osaamistaan nykyajan ja tulevaisuuden tarpeisiin. Hyvät perusvalmiudet ja vahva peruskoulutus mahdollistavat myös jatkuvan oppimisen ja osaamistason nousun. Tällä luodaan edellytykset tulevaisuuden kasvulle ja työllisyydelle. Oman osaamisen päivittämisen on oltava joustavammin mahdollista elämäntilanteesta tai pohjakoulutuksesta riippumatta. Tarvitsemme jatkuvan oppimisen mallin, jossa vastuuta on sekä työntekijällä, työnantajalla että julkisella vallalla. Jatkuvan oppimisen mallin luomiseksi on löydettävä parlamentaarissa valmistelussa keskeiset ratkaisut. Kokoomus tukisi jatkuvan oppimisen edistämistä 5 miljoonan euron pysyvällä rahoituksella.

15) Työperäisen maahanmuuton lisääminen

Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa. Työperäisen maahanmuuton kasvu vahvistaa talouskasvua ja julkista taloutta. Viime vuonna työperäisen oleskeluluvan jonotusaika saatiin puolitettua noin 4 kuukauteen. Sekin on liikaa. Tänä vuonna lupahakemusten käsittelyajat ovat kääntyneet jälleen kasvuun. Kokoomus esittää lupasuman purkuun heti 10 miljoonan euron lisävaroja.

Vielä tärkeämpää on sujuvoittaa ja automatisoida menettelyt koko ketjussa suurlähetystöistä Maahanmuuttovirastoon ja TE-toimistoon asti. Lupavaiheesta tulee siirtyä pääsääntöisesti koneelliseen käsittelyyn ja automaattisiin rekisteritar-

kistuksiin saatavuusharkintaa myöten. Painopistettä on siirrettävä jälkivalvontaan esimerkiksi valvomalla tulorekisterin avulla automaattisesti, että työehtosopimuksen mukainen palkka aidosti maksetaan. Ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille tulee valmistumisen jälkeen automaattisesti myöntää vähintään kahden vuoden oleskelulupa työnhakua varten. Suomen on myös aktiivisesti houkuteltava osaajia tänne töihin. Tarvitsemme koulutetun ja osaavan työvoiman rekrytointiohjelman.

16) Helpotetaan työn perässä muuttavien tilannetta

Suomessa on samaan aikaan toisella paikkakunnalla työttömyyttä ja toisella pulaa tekijöistä. Työvoima on saatava liikkeelle. Asuntotuotantoa voidaan edistää keventämällä rakentamisen sääntelyä ja huolehtimalla kaupunkien riittävästä kasvun resursseista ja kannusteista. Hankeyhtiöillä voidaan vauhdittaa kaupunkien välisten nopeiden yhteyksien toteutusta. Kokoomus esittää vaihtoehtobudjetissaan merkittävää lisärahoitusta nopeisiin raideyhteyksiin.

17) Osatyökykyisille polkuja työelämään

Noin 1,9 miljoonalla työikäisellä on jokin pitkäaikaissairaus tai vamma. Heistä noin kolmannes arvioi tämän vaikuttavan heidän työhönsä tai työnsaantimahdollisuuksiinsa. Osatyökykyisten henkilöiden auttamiseksi työelämään on käytettävä yhtäaikaaisesti ja yksilöllisesti räätälöiden erilaisia keinoja, kuten kuntoutusta, koulutusta ja lisätukea työpaikalle. Osatyökykyisten työllistymiseksi tarvitaan enemmän eri tahojen yhteistyötä ja koulutusta, sähköisiä palveluja sekä parempaa tiedonkulkua. Näitä toimia on kehitetty edellisten hallitusten aikana OSKU- ja OTE -hankkeissa. Kokoomus suuntaa hankkeiden toimien vakinaistamiseen ja osatyökykyisten palveluiden parantamiseen 5 miljoonaa pysyvää rahoitusta.

18) Yrittämisen edellytyksistä huolehdittava - Suomi tarvitsee lisää investointeja

Työpaikkoja syntyy vain yrityksiin, jotka menestyvät ja pärjäävät. Kokoomus keräsi viime syksynä yrittäjiltä ajatuksia yrittämisen edistämisestä. Yksittäisten tempujen sijaan yrittäjät toivoivat kannustavaa ja vakaata toimintaympäristöä. Norminpurkutyötä pitää pitkäjänteisesti jatkaa. Esimerkiksi tulorekisteriä on edelleen kehitettävä niin, että pienyrittäjien hallinnollinen taakka vähenee.

kokoomus.fi/yrittajystavoitteet

Kokoomus julkaisi alkusyksystä myös ehdotuksia investointien vauhdittamiseen. Uutena keinona nostimme keskusteluun yritysten poisto-oikeuksien vapauttamisen. Tuoreet tutkimustulokset antavat lupaavia viitteitä siitä, että joustavoittamalla yritysten poistojen tekemistä parannettaisiin kohdennetusti yritysten investointikannustimia. Poisto-oikeuksien vapauttamisen vaikutuksista Suomessa on käynnissä tutkimushanke. Hallituksen tulisi selvityksen valmistuttua ottaa keskeiset suositukset käyttöön.

kokoomus.fi/ehdotuksia-investointien-vauhdittamiseen/

***"Kokoomuksen toimilla
yli 60 000 työpaikkaa"***

Enemmän käteen palkasta ja eläkkeestä

Hallitusohjelman mukaan verotuksen tulee tukea talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta. Tavoitteiden ja tekojen välillä vallitsee valtava ristiriita.

Ensi vuonna työn verotuksen annetaan kiristyä ja kotitalousvähennystä leikataan. Hallituksen veropolitiikka pikemmin laskee kuin nostaa työllisyyttä. On vaikea myös nähdä, miten polttoaineen raju veronkorotus tukee koko Suomen elinvoimaisuutta.

Kokoomus esittää vaihtoehtobudjetissaan veroratkaisut, joilla aidosti tuettaisiin työllisyyttä ja toimeentuloa. Keventäisimme työn ja eläkkeiden verotusta ensi vuonna yhteensä miljardilla eurolla. Lisäksi peruisimme polttoaineveron korotuksen sekä kotitalousvähennyksen heikennyksen.

Esitämme yli 75-vuotiaille uutta nykyistä parempaa kotitalousvähennystä tukemaan arjen askareissa. Rahoittaisimme veromuutoksemme vastuullisesti kiristämällä kasvun ja työllisyyden kannalta vähemmän haitallisia veroja.

Miljardin kevennys ansiotuloverotukseen

Työn verotus on kiristymässä ensi vuonna 250 miljoonalla eurolla, koska hallitus ei ole kompensoimassa palkansaajille veroluonteisten maksujen kiristymistä. Veronmaksajien keskusliiton arvion mukaan tämä tarkoittaa keskituloiselle kahden palkansaajan perheelle 320 euron menetystä vuosittain. Edellisellä kaudella kokoomus piti tiukasti kiinni siitä, ettei kenenkään palkansaajan verotus kiristynyt. Rinteen hallitus muuttaa suunnan heti ensimmäisessä budjetissaan. Ahkerille keskituloisille on hallituksen suunnitelmissa vain maksajan rooli.

Kireä työn verotus vähentää halukkuutta työn tekemiseen, teettämiseen ja itsensä kehittämiseen. Suomalaiselle keskituloiselle palkansaajalle jää vuodessa käteen yli 2 000 euroa vähemmän kuin vastaavalla palkalla Ruotsissa. Suomesa verokarhu vie keskituloisen 100 euron palkankorotuksesta lähes puolet, kun taas Ruotsissa lempeämpi verokarhu antaa keskituloisen pitää 2/3 lisäansioista itsellään. STTK:n kyselyn mukaan jopa 34 prosenttia toimihenkilöistä on rajoittanut työntekoa lisätulojen kireämmän verotuksen vuoksi.

Hyvinvointi syntyy vain työstä. Tarvitsemme lisää työtä, emme vähemmän työ-

tä kireämmällä verotuksella. Tämän vuoksi kokoomus esittää ansiotuloverotuksen keventämistä miljardilla. Hallitus esittää budjetissaan ensi vuodelle 200 miljoonan kevennystä. Tämä on hallitukselta oikeasuuntainen, mutta täysin riittämätön toimi. Kevennys ei riitä estämään työn verotuksen kiristymistä ensi vuonna pienipalkkaisilla työntekijöillä tai kompensoimaan haitta- ja päästöverojen kiristymiä. Tämän vuoksi kokoomus esittää hallituksen 200 miljoonan kevennyksen päälle 800 miljoonan lisäkevennystä, joka kohdistetaan kaikille palkansaajille ja eläkeläisille. Näin ansiotuloverotusta kevennettäisiin ensi vuonna yhteensä miljardilla eurolla pieni- ja keskituloisia painottaen. Eduskunnan tietopalvelun arvion mukaan kevennys lisää työllisyyttä noin 6000 henkilöllä.

Korkea työn verotus on haitallista kaikissa tuloluokissa. Siksi veronkevennys kohdistetaan jokaiselle palkansaajalle. Pienillä tuloilla työn kireä verotus vähentää kannustimia ottaa työtä vastaan ja pahentaa kannustinloukkuja. Keskituloisilla korkea ja nopeasti kiristyvät verotus vähentää kannustimia kehittää omaa osaamista, tavoitella vastuullisempia työtehtäviä tai tehdä satunnaisia ylitöitä. Suomi verottaa poikkeuksellisen tiukasti myös tärkeintä kilpailutekijäänsä, eli osaamista. Veroitamme kansainvälisesti vertaillen kireästi huippuosaajia ja asiantuntijoita. Esimer-

kiksi Ruotsissa demarien johdolla myös huippuasiantuntijoiden verotusta ollaan viemässä Suomea kilpailukykyisempään suuntaan. Ruotsin valtiovarainministeriö arvioi, ettei verotuksen huojennus pitkällä aikavälillä vähennä verotuloja.

On tärkeää, että jokaisen eläkeläisen riittävä toimeentulo turvataan. Rinteen hallitus on kuitenkin tyystin unohtanut eläkeläisten enemmistön. He ovat ahkeralla työnteolla kerryttäneet itselleen työeläkkeen. Koska kiristyvät haitta- ja päästöverot kohdistuvat myös ikäihmisiin, kokoomus pitää reiluna ulottaa ansiotuloverotuksen kevennyksen myös kaikille eläkeläisille.

Kotitalousvähennyksen heikennys perutaan – Yli 75-vuotiaille parannus

Kotitalousvähennyksellä tuetaan työllisyyttä ja torjutaan harmaata taloutta. Vähennys on myös tärkeä tuki erityisesti lapsiperheille ja ikääntyneille arkea helpottavien palveluiden hankintaan. Vähennys alentaa kynnystä teettää kotitöitä ja korjauksia ulkopuolisella ammattilaisella sekä ehkäisee harmaata taloutta.

Hallitus tavoittelee korkeampaa työllisyyttä ja harmaan talouden tehokasta torjuntaa. Hallituksen päätös heikentää kotitalousvähennystä on vastoin kumpakin päämäärää. Kotitalousvähennyksen heikennys nostaa remontti- ja kotipalveluiden hintaa ja laskee palveluiden kysyntää. Tämä vähentää palvelualojen työllisyyttä ja kasvattaa riskiä harmaan talouden lisääntymiseen.

Kotitalousvähennyksen heikennys on huonoa työllisyys-, perhe- ja senioripolitiikkaa. Kokoomus peruu vaihtoehtobudjetissaan kotitalousvähennyksen suunnitellun leikkauksen ja esittää yli 75-vuotialle tukeen tuntuvaa parannusta. Uutta ikäihmisten korotettua tukimallia esitellään tarkemmin ikäihmisten toimeentuloa ja palveluita koskevassa kohdassa.

Polttoaineveron korotus perutaan

Hallitus on korottamassa polttoaineveroa ensi vuonna. Esimerkiksi perheelle, jossa molemmat vanhemmat tarvitsevat työssäkäyntiin autoa, korotus muodostaa noin 150-250 euron loven talouteen. Hal-

lituksen ensisijaisena tavoitteena ei ole vähentää liikenteen päästöjä, vaan kerätä autoa arjessaan tarvitseville työmatkalaisilta ja kuljetusyrityksiltä lisää rahaa budjetin tilkkeeksi. Hallitus ei kohdistu veronkorotusta vain polttoaineen päästöihin, vaan myös energiasisältöön. Tämän myötä myös uusiutuvien polttoaineiden hinta nousee. Vuodelle 2021 suunniteltu parafiinisen dieselin veronkorotus tulee entisestään kiristämään uusiutuvan dieselin verotusta.

Kokoomus esittää polttoaineveron korotuksen sijaan lämmityspolttoaineiden veronkorotusta, joka on sekä ilmaston että talouden kannalta järkevämpää. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi kokoomus esittää autoverotuksen kevennystä, joka tekisi uusien pienipäästöisten autojen hankinnasta edullisempaa. Autoveron kevennys on tarkemmin esitelty liikennettä koskevassa osiossa.

Kuinka rahoitamme veromuutokset?

Kokoomus kompensoi ansiotuloverotuksen kevennyksen sekä hallituksen esittämien veronkorotusten perumisen vaikutukset julkiselle taloudelle. Korotukset kohdistuvat erityisesti haitta- ja päästöveroihin. Myös nykyisten verojen veropohjaa pyritään laajentamaan. Kokonaisuutena kiristykset on pyritty kohdistamaan niin, että negatiiviset vaikutukset työllisyyden ja talouden kasvuun ovat mahdollisimman pienet.

Kokoomus kiristäisi ensi vuonna tupakkaveroa hallitusta enemmän niin, että verotuotto olisi yhteensä 100 miljoonaa. Virvoitusjuomaveron veropohjaa laajennettaisiin uusiin tuotteisiin ja arpajaisveroa kiristettäisiin niin, että molemmista kertyisi valtiolle ensi vuonna 50 miljoonaa nykyistä enemmän.

Kokoomus vapauttaisi myös viinin myynnin ruokakauppoihin ja kioskeille. Samalla viinin vahvuisten alkoholijuomien verotusta kiristettäisiin niin, että valtion verotulot samalla kasvaisivat 100 miljoonalla eurolla. Saatavuuden ja kilpailun vahvistuessa viinien kuluttajahintojen ei uskota nousevan suhteessa nykyisiin monopolihintoihin. Viinin myynnin vapauttaminen tukisi myös pienten kauppojen ja kioskien toimintaedellytyksiä. Rohkaisevat tulokset nelosoluen vapauttamisen osalta osoittavat, että haitat tuskin lisääntyisivät viinien vapauttamisen myötä.

Fossiilisten lämmityspolttoaineiden, kuten polttoöljyn, kivihiilen, maakaasun ja turpeen veroja korotetaan hiilidioksidiveroa painottaen niin, että verotuotto kasvaa 150 miljoonalla eurolla. Lisäksi EU:n ulkopuolelta tuotujen vähäarvoisten tuotteiden verottomuus poistetaan. Kaivoksille asetettaisiin kaivosvero. Veropohjaa laajennettaisiin lakkauttamalla kaikkien työmarkkinajärjestöjen sijoitustuottojen verovapaus päivittämällä lainsäädäntöä yleishyödyllisyyden määritelmän osalta. Nykykäytäntö on johtanut vinoumaan, jossa miljardeja veronmaksajien rahaa valuu asumistuen muodossa työmarkkinajärjestöjen hallitsemille vuokra-asuntoyhtiöille, joiden osingoista ei edes makseta valtiolle veroja. Työmarkkinajärjestöjen sijoitustuottojen verovapauden purun arvioidaan lisäävän valtion verotuloja 40 miljoonalla vuodessa.

Kokoomus rahoittaisi merkittävän osan ansiotuloverotuksen miljardin kevennyksestä lopettamalla eläkkeen kertymisen ansiosidonnaisesta työttömyys-turvasta. Ansiosidonnaista saavalle kertyy nykyisin eläkettä työttömyysajalta, mutta huomattavasti pienempää työmarkkinatukea saavalle taas ei. Kun jatkossa miltään työttömyysajalta ei enää kertyisi eläkettä, ei Työllisyysrahastosta tarvitsisi siirtää rahaa eläkejärjestelmään. Siirron suuruus on vaihdellut työllisyystilanteen mukaan vajaan 600 miljoonan ja reilun 800 miljoonan välillä vuodessa. Kun siirto loppuisi, voidaan rahaston saama säästö ohjata ansiotuloverotuksen keventämiseen työttömyysvakuutusmaksujen alentumisen kautta. Varovaisesti arvioiden muutos toisi verotukseen kevennysvaraa noin 500 miljoonaa euroa. Muutos ei vaikuttaisi nykyisiin eläkkeisiin. Työn verotuksen keventäminen nostaisi työllisyyttä ja vahvistaisi tätä kautta myös suomalaisten tulevia eläkkeitä ja eläkejärjestelmän rahoitusta.

Veromuutokset on esitelty kokonaisuudessaan vaihtoehtobudjetin lopussa.

Kokonaisvaikutukset kotitalouksiin

Kokoomuksen ja hallituksen budjettien vaikutusten vertailu esimerkkikotitalouksien* käytettävissä oleviin keskimääräisiin tuloihin (€/vuosi/kotitalous).

€/vuosi/kotitalous	Palkansaajat	Eläkeläiset	Lapsiperheet**	Yrittäjät	Kaikki
Rinteen hallituksen budjetti	-95	+184	-212	-124	+16
Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti	+352	+381	+444	+325	+286
Kokoomus vs. Rinteen hallitus	+446	+197	+656	+449	+270

Kokoomuksen vaihtoehdossa kaikkien esimerkkikotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat hallituksen talousarvioon verrattuna.

*kotitalouden viitehenkilön sosioekonomisen mukaan

**vaikutukset elinvaiheen mukaan, Taulukko 5.3

Lähde: Tietopalvelun laskelma Kokoomuksen vaihtoehtobudjetista, Taulukko 5.2

ESIMERKKI:

Virtasen perhe

Virtasen perheeseen kuuluvat vanhemmat ja kaksi päivähoitoikäistä lasta. Molemmat vanhemmat saavat suomalaista mediaanipalkkaa eli **3079 euroa kuussa**. Virtasen perhe asuu vuokralla.

Virtasen perheelle jää kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa palkasta **450 euroa vuodessa enemmän käteen** verrattuna Rinteen hallituksen budjettiin.

Perheen varhaiskasvatusmaksut laskisivat **104 eurolla kuukaudessa**. Tämä tarkoittaa 11 kuukauden osalta **1144 euron säästöä perheelle vuodessa**.

Virtasen perhe hankkii tutulta siivousyrittäjältä helpotusta arkeen. Siivous pari kertaa kuukaudessa maksaa 200 euroa. Kotitalousvähennyksen ansiosta maksettavaa kertyy kuukaudessa lopulta vain 108 euroa. Rinteen hallitus kuitenkin leikkaisi Virtasen perheen kotitalousvähennystä. Kuukausisiivouksen hinta nousisi kuussa **20 eurolla**. Kokoomus ei heikentäisi kotitalousvähennystä. Näin ollen Virtasen perhe säästäisi kokoomuksen vaihtoehdossa siivouslaskussa vuodessa **240 euroa**.

Perhe tarvitsee kahden pienen lapsen arjen pyörittämiseen ja työssäkäyntiin autoa. Rinteen hallituksen polttoaineveronkorotus nostaisi noin **75 eurolla** vuodessa perheen polttoainekustannuksia. Kokoomus ei korottaisi polttoaineveroa, vaan vähentäisi päästöjä vähemmän Virtasen perheen taloutta rasittavalla tavalla.

Kokoomuksen vaihtoehdossa Virtasen perheellä olisi ensi vuonna 1909 euroa enemmän käytössä.

Lähteet:

Eduskunnan tietopalveluiden laskelma kokoomuksen vaihtoehtobudjetista.

Veronmaksajien keskusliiton laskelmat hallituksen budjetin vaikutuksista.

Todellisia tulevaisuustekoja ja pysyviä panostuksia

**Rinteen hallitus tekee lyhyt-
näköistä politiikka. Hallitus-
puolueet antoivat vaaleissa
suomalaisille lupauksia,
joita ne eivät vaalien jälkeen
pystyneet pitämään.**

Tilannetta yritetään korjata lisävelalla ja kertapanostuksilla. Hallitus myy ensi vuonna suomalaisten yhteistä omaisuutta 750 miljoonalla ja käyttää rahat yli sataan kohteeseen kertaluonteisesti.

Hallitus kutsuu silmänkääntötempujaan tulevaisuusinvestoinneiksi. Osa hallituksen valitsemista kohteista on aidosti kertaluonteisia hankkeita, mutta osa taas vaatisi kiistattomasti pitkäjänteistä ja pysyvää rahoitusta. Esimerkiksi: millaista koulutus- ja henkilöstöpolitiikkaa on antaa kouluille ja päiväkodeille rahaa uusien opettajien palkkaukseen vain vuodeksi

kerrallaan? Miten käy opettajille ja oppilaille sen jälkeen, kun Rinteen hallitus on käyttänyt suomalaisten yhteisen omaisuuden myynnistä saadut tulot?

Kokoomus tarjoaa vaihtoehdon hallituksen lyhytnäköiselle politiikalle. Esitämme vaihtoehtobudjetissamme pysyvän rahoituksen puolelle hallituksen esittämistä kertaluonteisista panostuksista. Emme jätä oppilaita ja opettajia pulaan, vaan teemme esimerkiksi varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen lisärahoituksesta pysyvää. Toimimme vastaavasti myös esimerkiksi tutkimus- ja kehitysrahojen, osatyökykyisten tuen ja lasten harrastustakuun osalta. Harrastustakuu tarkoittaa, että jokaisella lapsella on oikeus vähintään yhteen harrastukseen. Tästä takuusta kokoomus haluaa pysyvän, hallituksella panostus oli kertaluonteinen.

Sen lisäksi, että rahoitamme suomalaisten palvelut ja julkisen sektorin ammatilaisten työpaikat kestävästi, säästämme

valtion omaisuutta käytettäväksi muihin aidosti kertaluonteisiin käyttökohteisiin. Kokoomus tekisi todelliset tulevaisuusteot käyttämällä valtion omaisuutta korkeakoulujen pääomitukseen sekä nopeiden raideyhteyksien toteutukseen.

Kokoomus turvaisi kaikkien korkeakouluopiskelijoiden siirtymisen YTHS:n palveluiden piiriin paikkaamalla hallituksen jättämän vajeen 1,4 miljoonan kertaluonteisena lisärahoituksena. Vähentäisimme myös hallituksen kehitysyhteistyöhön esittämistä lisämäärärahoista 20 miljoonaa, ja siirtäisimme lupaavia tuloksia tuottaneeseen sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön 20 miljoonan lisäyksen vuodelle 2020.

Lisää osaamista: euroja koulutukseen ja tutkimukseen

Osaaminen on pienen kansakunnan vahvuus. Suomalainen osaaminen perustuu koulutuksen korkeaan laatuun, mahdollisuuksien tasa-arvoon ja maailman parhaisiin opettajiin.

Koulutus on paras keino pitää kaikki mukana. Kokoomus haluaa turvata tasa-arvoiset mahdollisuudet kouluttautua ja oppia läpi elämän kaikille aina varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka.

Hallitus puhuu koulutuksen kunnianpalautuksesta, mutta tässäkin teot ovat ristiriidassa puheiden kanssa. Hallituksen koulutuspanostukset ovat määräaikaaisia, eivät pysyviä. Tempoileva koulutuspolitiikka johtaa määräaikaisten opettajien palkkaamiseen, tutkimusrahoituksen leikkaamiseen ja koulutuksen laadun heikentymiseen.

Tilanteessa, jossa on mahdollista tehdä lisäpanostuksia, tulee ne kohdistaa sivistykseen ja osaamiseen. Kokoomus tekisi merkittävät panostukset koulutukseen ja osaamiseen. Lisäämme 140 miljoonaa euroa pysyviä määrärahoja tutkimukseen, alennamme 50 miljoonalla varhaiskasvatustaksuja sekä varaamme 10 miljoonaa korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämi-

seen. Hallituksen kertaluonteisista panostuksista tehdään pysyviä

Vahvistetaan varhaiskasvatuksen laatua

Koulutusjärjestelmämme vaikuttavin osa on varhaisissa vuosissa. Tarvitsemme tasa-arvoa ja oppimisen mahdollisuuksia vahvistavia toimia heti koulupolun alkupäähän. Panostamalla varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja peruskoulun ensiaskeliin, turvaamme nykyistä vahvemman, kannustavamman ja tasa-arvoisemman koulutien kaikille lapsille.

Kokoomus esittää, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseen esitetty 25 miljoonaa toteutetaan pysyvänä rahoitustason nostona. Osana lisäystä liikkuvan varhaiskasvatuksen panostus nostetaan kolmeen miljoonaan, sillä varhaislapsuudella on suuri merkitys liikuntatottumusten muotoutumiseen. Lisärahoitus varhaiskasvatukseen tulee subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajauksen purkamisen sekä ryhmäkojen pienentämisen päälle.

Kokoomuksen aloitteesta varhaiskasvatustaksuja ryhdyttiin viime vaalikaudella alentamaan. Ensi vuonna alentaissimme varhaiskasvatustaksuja 50 miljoonalla

eurolla lisää. Kokoomus haluaa rakentaa asteittain Suomeen kaksivuotisen esiopetuksen, jotta kaikki yli 5-vuotiaat pääsevät osallistumaan varhaiskasvatukseen. Kokoomuksen tavoitteena on pitkällä aikavälillä koko ikäluokan maksuton varhaiskasvatus (20h/vko).

Tuetaan peruskoulujen tehtäviä

Kaikille yhteinen peruskoulu on koulutusjärjestelmämme kulmakivi. Hyvä luku-, kirjoitus- ja laskutaito on omaksuttava perusasteella, sillä vahvat perusvalmiudet ovat edellytys pärjäämiselle jatkossa.

Kokoomus esittää hallituksen kertaluonteisten lisäysten sijaan pysyvää 60 miljoonan lisäpanostusta perusopetuksen vahvistamiseen. Rahoitusta on tarkoitus kohdistaa erityisesti oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Lisäresursseilla voidaan lisätä pienryhmäopetusta ja vahvistaa myös opettajien tukea sekä täydennyskoulutusta. Lisäresurssit mahdollistavat myös Suomi-koulujen rahoitustason vahvistamisen.

Esitämme asiantuntijavalmistelun ja -arvioinnin käynnistämistä kasvatuksen ja oppimisen tuen sekä inklusion toimivuudesta ja sen käytännöistä. Kasvatuksen ja oppimisen tukea on uudistettava siten, että se takaa kaikille riittävän tuen ja siihen

riittävät resurssit. Jokaisella tukea tarvitsevalle lapsella ja nuorella on oltava tarpeiden mukaan mahdollisuus myös pienryhmäopetukseen.

Yksi suurimmista vahvuksistamme ovat maailman parhaat opettajat, joiden ammattitaitoon voi aina luottaa. Opettajilla pitää olla enemmän aikaa opettamiseen. Lakisäätöisiä suunnitelmia, raportointia ja muuta paperityötä pitää vähentää. Opettajien oikeus osaamisen päivittämiseen on turvattava.

Pysyviä panostuksia toiselle asteelle: tuhhat uutta opettajaa

Koulutus on tutkitusti tehokas keino ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Tällä hetkellä liian moni jää pelkän peruskoulun varaan. Ilman toisen asteen koulutusta asema työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa on heikko.

Jaamme tavoitteen siitä, että jokaisen tulisi suorittaa vähintään toisen asteen tutkinto. Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää on pyrittävä määrätietoisesti vähentämään. Tämä edellyttää myös hallinnon rajat ylittävää yhteistyötä. Vanhempien taloudellinen tilanne ei saa olla kenenkään koulupolun esteenä. Viime vaalikaudella toteutettua oppimateriaalilisää on jatkettava ja sen vaikutuksia arvioitava. Oppimateriaalilisä parantaa erityisesti pienituloisten perheiden lukio- tai ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden taloudellista asemaa.

Asiantuntijankemysten mukaan oppivelvollisuusiän pidentäminen ei ole vaikuttava tapa puuttua lasten ja nuorten syrjäytymiseen ja koulupudokkuuteen. Oppivelvollisuusiän pidentäminen on mekaaninen toimenpide, jolla ei itsessään varmisteta sitä, että opiskelijat saavuttavat koulutuksen aikana riittävän osaamisen myöhempää koulutuspolkua ja työelämää varten.

Kokoomuksen mielestä oppivelvollisuuden korottamisen sijaan tarvitsemme oikea-aikaista tukea koko koulupolulle varhaisista vuosista toiselle asteelle. Oppivelvollisuusiän nostamiseen varatut määrärahat kohdistaisimme mahdollisimman vaikuttaviin toimiin, kuten oppimisen tukeen, opinto-ohjauksen vahvistamiseen ja jälkiohjausvelvoitteeseen. Oppilaalla on oltava oikeus tukeen ja opinto-ohjaukseen opinnot keskeytettyään. Tukea on kohdis-

tettava erityisesti niille nuorille, jotka ovat vaarassa syrjäytyä.

Kokoomus esittää 80 miljoonan euron pysyvää lisäystä ammatillisen koulutuksen perusrahoitukseen. Määrärahalla saadaan 1000 uutta opettajaa, lisätään ohjauksen tukitoimia sekä varmistetaan ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon saattaminen loppuun.

Lukiokoulutuksen rahoituksen yksiköinhinnan vahvistaminen on askel oikeaan suuntaan. Lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmää tulisi uudistaa kokonaisuutena, jotta rahoitusjärjestelmä toimii tarkoituksenmukaisella tavalla ja pystyy kattamaan paremmin kustannustason noususta johtuvia kuluja.

Korkeakoulujen ja tutkimuksen rahoitusta vahvistetaan

Kokoomus on sitoutunut edistämään korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiossa asetettua tavoitetta suomalaisten koulutustason nostosta. Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä jokainen nuori suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja puolet myös korkeakoulututkinnon.

Hallitus kaavailee 8000 uutta korkeakoulujen aloituspaikkaa. Se vastaa yhtä uutta korkeakoulua. Tavoitteen saavuttamiseksi ei ole varattu lisäpanostuksia. Mikäli hallitus aikoo toteuttaa suunnitteleman aloituspaikkojen merkittävän kasvattamisen ilman lisärahoitusta, on kyse leikkauksesta. Tämä heikentää niin koulutuksen kuin tutkimuksenkin laatua. Enemmän pitäisi tehdä vähemmällä.

Kokoomus varaisi aloituspaikkojen lisäämiseen ja tutkintotavoitteiden nostamiseen 10 miljoonaa euroa. Osa tästä lisärahoituksesta kohdennetaan erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien saatavuutta parantavaan täydennys- ja muuntokoulutukseen.

Kokoomus esittää, että suomalaisia yliopistoja ja ammattikorkeakouluja pääomitetaan lahjoittamalla niille valtion osakeomistuksia miljardin euron arvosta. Tämä on todellinen tulevaisuusteko, joka vahvistaa suomalaista osaamista ja korkeakoulujen omaa rahoitusasemaa pitkälle tulevaisuuteen. Hyvin hoidettuna pääomasta saadut tuotot vapautuvat korkeakoulujen itsensä päätettäviin kohteisiin. Pääomittaminen vahvistaa korkeakoulujen autonomiaa ja tukee korkeakoulujen omia uusia

tutkimuksellisia avauksia.

Olemme sitoutuneet nostamaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoituksen tason neljään prosenttiin bkt:sta. Hallituksen esityksillä tätä päämäärää ei olla saavuttamassa. Rahoitustason kasvattaminen edellyttää määrätietoista politiikkaa, jolla neljään prosenttiin voidaan päästä. Julkinen tutkimusrahoitus ei yksin riitä, vaan yrityksille on tarjottava vakaa ja ennakoitava toimintaympäristö, jotta myös yksityiset TKI-investoinnit saadaan kasvuun.

Hallitus puhuu sivistyksen kunnianpalautuksesta, mutta leikkaa tutkimusrahoituksesta. Hallituksen talousarvioesityksessä ensi vuodelle laatuun pohjautuva tutkimusrahoitus kääntyy laskuun. Puheet ja teot ovat ristiriidassa.

Esitämme suomalaiseen huippututkimukseen yhteensä 140 miljoonan panostusta, jonka rahoitamme leikkaamalla yritystukia. Lisäyksellä on tarkoitus paikata hallituksen tekemän 45 miljoonan aukko Suomen Akatemian tutkimusrahoitukseen. Lisäksi summasta 13 miljoonaa kohdennetaan suomalaisten terveyttä edistäviin tutkimushankkeisiin ja 6 miljoonaa pienten ydinvoimaloiden tutkimuksen ja tuotekehittelyyn.

Yli vaalikausien kestävän jatkuvan oppimisen mallin luomiseksi on löydettävä ratkaisut parlamentaarisessa valmistelussa. Jokaisella on oltava mahdollisuus ylläpitää ja päivittää osaamistaan nykyajan ja tulevaisuuden tarpeisiin vastaavaksi. Tällä luodaan edellytykset tulevaisuuden kasvulle ja työllisyydelle. Jatkuva oppiminen vaatii myös jatkuvan rahoituksen. Kokoomus esittää hallituksen kertaluonteisen lisäyksen sijaan pysyvää 5 miljoonan panostusta jatkuvan oppimisen edistämiseen.

Helpotusta opiskelijoiden arkeen

Kokoomus esittää, että opiskelijoiden arkea helpotetaan nostamalla nykyisiä opintotuen tuloarvoja 50 prosentilla. Tällöin yhdeksän kuukauden ajan opintotukea nostavan opiskelijan vuosituloraja kasvaisi 6000 eurolla 18 000 euroon. Opintotukijärjestelmän nykyiset tulorajat haittaavat opiskelijaa hankkimasta lisätuloa. Liialta ahkeruudesta sakotetaan nopeasti.

Kela on perinyt opintotukea takaisin tänä vuonna lähes 40 000 opiskelijalta tulorajojen vuoksi. Palkansaajien tutkimus-

laitoksen raportin mukaan tuloarajojen 50 prosentin nosto lisäisi julkisyhteisöjen nettotuloja arviolta noin 6 miljoonaa euroa vuodessa.

Kulttuuri ja liikunta: Harrastustakuu jokaiselle lapselle

Jokaiselle lapselle ja nuorelle on annettava mahdollisuus osallistua taiteen perusopetukseen asuinpaikasta riippumatta. Turvataan riittävä taito- ja taideaineiden valinnaisten tuntien määrä perusopetuksessa tukemaan kulttuurikasvatusta ja -harrastuksia.

Lukutaito muodostaa perustan kaikelle myöhemmälle oppimiselle. Lukutaidon edistämistä on jatkettava ja viime kaudella käynnistetyn Lukutaitofoorumin toiminta on vakiinnutettava.

Edellinen hallitus toteutti audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen. Sen tarkoituksena on nostaa Suomen kilpailukykyä audiovisuaalisen alan tuotantojen toteuttamisaikana. Maksuhyvitysmalliin perustuvalla kannustimella on luovien alojen työllisyyttä tukeva vaikutus. Toiminnan pitkäjänteisyyden turvaamiseksi kokoomus siirtää pysyviin menoihin hallituksen osoittaman kertaluontoisen panostuksen AV-tuotantokannustimeen.

Suomalaisten yhdenvertaisesta mahdollisuudesta lukea ja sivistää itseään on huolehdittava pitkäjänteisesti. Siksi kokoomus esittää myös kirjastoautoille miljoonan euron pysyvää määrärahaa hallituksen esittämän kertaluontoisen panostuksen sijaan.

Harrastaminen on tutkitusti tehokas tapa ehkäistä syrjäytymistä. Mielekkäällä vapaa-ajantoiminnalla on myös oppimistuloksia parantavia vaikutuksia. Pilotoidaan valtakunnallinen harrastustakuu-malli, jossa lapsi tai nuori voi itse valita mieleisen harrastuksensa. Harrastustakuun toteuttamiseen käytetään 5 miljoonaa pysyvästi.

Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset on turvattava. Esitämme vakavan huolen veikkausvoittovarojen alenemisesta, joka jo nyt vaikuttaa kansalaisjärjestöjen rahoitukseen ja jatkuessaan vaikeuttaa merkittävästi liikunnan, kulttuurin ja nuorisotyön rahoitusta. Esitämme rahoitukseen 2,4 miljoonan kompensointia budjet-tivaroista.

Esitämme:

- » **25 milj. pysyvää panostusta varhaiskasvatukseen**
- » **60 milj. pysyvää panostusta perusopetukseen**
- » **80 milj. pysyvää panostusta toisen asteen ammatilliseen koulutukseen**
- » **5 milj. pysyvää panostusta Harrastustakuun toteuttamiseen**
- » **1 milj. pysyvää panostusta kirjastoautoitoimintaan**
- » **5 milj. pysyvää panostusta jatkuvaan oppimiseen**
- » **2,4 milj. pysyvää panostusta liikuntajärjestöjen rahoitustason korjaamiseen**
- » **140 milj. pysyvää panostusta tutkimukseen, joista 45 milj. kohdenusta Suomen Akatemialle**
- » **10 milj. pysyvää panostusta korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseen**
- » **12,35 milj. AV-tuotantotukeen**
- » **6 milj. lisätuloa opintotuen tuloarajojen korotuksesta 50 prosentilla**
- » **Lisäksi: Korkeakoulujen pääomittukseen 1 mrd. ja Varhaiskasvatusmaksujen alennukseen 50 milj.**

Huolehditaan ikäihmisteen toimeentulosta ja palveluista

Kokoomus parantaa ikäihmisteen toimeentuloa ja palveluita. Eläkkeiden verotusta kevennetään, yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennystä parannetaan ja tuhansia hoitajia lisätään.

Eläkeläisten toimeentulon ja kotitalousvähennyksen parantaminen

Eläkejärjestelmää on jatkossakin kehitettävä vastuullisesti ja yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Nykyisin työeläkkeiden ostovoiman kehitys seuraa käytännössä elinkustannusten kehitystä.

Kokoomus haluaa selvittää, miten hyvin elinkustannusindeksin perusteena oleva kulutuskori vastaa eläkkeellä olevien henkilöiden todellista keskimääräistä kulutuksen rakennetta. Kokoomus esittääkin parlamentaarista ryhmää pohtimaan eläkejärjestelmän kestävyyttä ja eläkeläisten ostovoimaa. Työryhmän tulisi tehdä selvitys siitä, vastaako taustalla oleva kulutuskori todellista elinkustannusten kehitystä.

Kokoomus kannattaa pienimpien

eläkkeiden korottamista. Kansaneläkkeen täyttää määrää korotetaan ensi vuonna noin 34 eurolla ja takuueläkkeen täyttää määrää 50 eurolla kuukaudessa. Korotukset vaikuttavat alle 1300 euron eläkkeisiin. Hallitus rahoittaa korotukset velkarahalla. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa korotukset turvattaisiin nostamalla tuntuvasti työllisyyttä.

Kokoomus keventäisi ensi vuonna sekä palkkojen että eläkkeiden verotusta yhteensä miljardilla. Tämä tarkoittaa Rinteen hallituksen unohtamille työeläkettä saaville eläkeläisille kevyempää verotusta ja lisää eläkkeestä käteen jäävää osuutta.

Hallituksen suunnittelema kotitalousvähennyksen leikkaus hankaloittaa sekä ikäihmisteen arkea että toimeentuloa. Vanhusväestön osuus suomalaisista kasvaa merkittävästi tulevina vuosina. Ikääntyneiden asumista omassa kodissaan on tärkeä tukea niin pitkään, kun kotona asuminen on turvallista ja ikäihmisen omien toiveiden mukaista. Kotiin onkin tärkeä saada hoivan lisäksi myös muu tarvittava tuki ja palvelut, kuten esimerkiksi ruokaa, siivousta ja muuta kodinhoitoa.

Kokoomus vaatii Rinteen hallituksen esittämän kotitalousvähennyksen heikennyksen perumista ja Sitran esittämän mallin mukaista parannusta yli 75 vuotiaiden kotitalousvähennykseen.

Malli hyödyttäisi kaikkia yli 75-vuotiai-

ta eläkeläisiä. Vähennystä voisi hyödyntää nykyistä paremmin myös pienituloinen eläkeläinen, jonka eläkkeestä maksamat verot eivät ole riittäneet vähennyksen tekemiseen. Kotitalousvähennyksen uudistaminen oikeudenmukaisempaan ja ikäihmisteen tarpeet paremmin huomioivaan malliin toisi lukuisia hyötyjä.

Yli 75-vuotiaiden parempi kotitalousvähennys:

- » Kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin
- » 100 euron omavastuu poistuisi
- » Lisäksi palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen. Kotitalousvähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä.

Mallista hyötyisivät:

- » palvelun ostajat, jotka saisivat tukea nykyjärjestelmään verrattuna enemmän ja juuri niihin vähennyksen piiriin kuuluviin palveluihin, joilla he haluavat parantaa hyvinvointiaan

- » vanhusten omaiset ja lähipiiri, joiden apua voidaan tuen avulla ulkoistaa markkinoille vähentämättä tai keskeyttämättä omaa työtä
- » kunnat, kun kotitalouspalvelujen lisääntynyt käyttö vähentäisi kuntien vanhuspalvelujen kysyntää ja siirtää tai vähentää laitoshoidon tarvetta. Sitra esittää raportissaan esimerkin, että jos 14 000 ikäihmisen tehostetun palveluasumisen tarve siirtyy puolella vuodella, kustannussäästö olisi 330 miljoonaa euroa.
- » valtio ja muut veronsaajat, jotka saivat lisää verotuloja työllisyyden, palvelutuotannon ja väliuutekysynnän kasvaessa samalla, kun työttömyydestä aiheutuvat menot vähenevät. Mallin nettokustannukseksi julkiselle taloudelle arvioidaan sitran raportissa 7 miljoonaa euroa ilman, että laskelmassa huomioidaan laitoshoidon säästöjä.
- » palveluja myyvät yritykset ja ammattilaiset, jotka saavat enemmän työtillaisuuksia ja pystyvät myös työllistämään lisää työvoimaa.

Sitran raportti:

media.sitra.fi/2017/02/27174820/Selvityksia95-2.pdf

Ikääntyneiden parempaan hoivaan ja hoitoon 150 miljoonaa

Tarvitsemme lisää hoitajia ja muuta henkilöstöä turvaamaan ikäihmisten laadukkaat palvelut. Hoitohenkilökuntaa on lisättävä sekä kotihoitoon että ympärivuorokautiseen hoivaan. Henkilöstöresurssien kohdennukset ikäihmisten palveluissa on tehtävä tasapuolisesti ja tarpeen mukaan.

Henkilöstömitoituksen arviointia parannetaan ottamalla käyttöön valtakunnallinen, yhtenäinen hoitoisuusmittari ympärivuorokautisessa hoivassa ja kotihoidossa. Myös omaishoidossa olevien ikäihmisten hoitoisuutta voidaan arvioida hoitoisuusmittarin avulla.

Ikäihmisten määrän kasvaessa, hoivan ja tukipalveluiden tarve tulee kasvamaan erityisesti kotihoidossa. Ammattitaitoisen ja osaavan henkilökunnan määrä ja tukipalveluiden riittävyys kotihoidossa on

varmistettava, jotta mahdollisimman moni ikäihminen voi asua tuetusti omassa kodissaan niin kauan kuin se on juuri hänelle paras ja turvallinen ratkaisu.

Palveluseteliä ja henkilökohtaista budjettia hyödynnetään ikäihmisten ja esimerkiksi myös vammaisten tarpeisiin parhaiten sopivan palvelumuodon turvaamiseksi.

Osaava, sitoutunut ja hyvinvoiva henkilöstö tekee palveluiden laadun.

Hoivapalveluiden henkilöstön lisäämiseksi tarvitaan pitkäjänteinen suunnitelma, jossa huomioidaan mm. koulutustarpeet ja työperäisen maahanmuuton lisääminen. Henkilöstön määrän lisäksi on tarkasteltava työnjakoa, sekä henkilöstön osaamista. Henkilöstölle tulee varmistaa riittävä ja säännöllinen täydennyskoulutus.

Hoito- ja hoivatyön ammattilaisille on turvattava mahdollisuus keskittyä omaan osaamiseen vastaavaan työhön hyödyntämällä tukipalveluita. Uusia teknologisia ratkaisuja on otettava käyttöön vanhustyön tukena. Työn johtamisen toimivuuteen eri tasoilla on kiinnitettävä erityistä huomiota. Mahdollisuudet yhteistyöhön järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa on tärkeä huomioida.

Ikäihmisten palveluiden tulee olla terveystä ja toimintakykyä ylläpitäviä, ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia.

Edellisen hallituskaudella toteutettu "Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa" -kärkihankkeen (I&O-kärkihanke) hyviä toimintamalleja, kuten kotikuntoutus, asiakas- ja palveluohjaus sekä kotihoidon johtaminen, on hyödynnettävä kotihoidon kehittämisessä. Kansallista muistiohjelmaa tulee jatkaa ja jalkauttamista alueille tehostaa.

Väestön ikääntyessä omaishoito lisääntyy ja sillä on yhä tärkeämpi rooli vanhuspalveluiden kokonaisuuden kannalta. Mahdollisuus asua omassa kodissaan ja saada hoivaa läheiseltään on arvokasta. Kannustimia ja mahdollisuuksia omais- ja perhehoitoon tulee lisätä. Omaishoitajien

lakisääteisten vapaapäivien mahdollistamiseksi lisätään palvelusetelin käyttöä.

Pilotoidaan tuettua hoivavapaata oman läheisen lyhytaikaisen hoivan ja esimerkiksi saattohoidon mahdollistamiseksi. Työssäkäyvällä pitää olla mahdollisuus jäädä hoitamaan sairastunutta läheistään tuetusti, kun kyseessä on lyhytaikainen hoivan tarve.

Eduskunnan oikeusasiamiehen asemaa osana ikäihmisten oikeuksien valvontaa tulee edelleen vahvistaa. Oikeusasiamiehellä on laajat toimivaltuudet valvoa ikäihmisten oikeuksien ja edun toteutumista. Myös aluehallintavirastojen ja Valviran suorittaman valvonnan asianmukaisuudesta resursseista on huolehdittava.

Palveluita tilaavan kunnan vastuulla on huolehtia valvonnasta ja, että kilpailutuksen kriteerit ja sopimukseen kirjattavat ehdot luovat edellytykset vanhuspalvelulain mukaisille laadukkaille palveluille. Kuntien hankintaosaamista on edelleen vahvistettava.

Esitämme

Yhteensä 150 milj. euroa ikäihmisten hoivan pysyvään parantamiseen:

- » **50 milj. ympärivuorokautisen hoivan henkilöstön lisääminen 1000 hoitajalla***
- » **50 milj. kotihoidon henkilöstön lisäämiseen 1000 hoitajalla***
- » **50 milj. muuhun palveluiden kehittämiseen**

(*lähihoitajat ja tiimien vaatimat sairaanhoitajat)

ESIMERKKI:

Aila, 75 vuotta

Aila on 75-vuotias eläkeläinen. Hän saa keskimääräistä työeläkettä **1537 €/kk.**

Ailalla jää eläkkeestä ensi vuonna käteen 1294 €/kk. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa Ailalle jäisi vuodessa **108 euroa enemmän käteen** kuin Rinteen hallituksen budjetissa.

Aila haluaa asua omassa kodissaan. Kotitaloustöiden tekeminen on kuitenkin alkanut käydä ikääntyvälle Ailalle raskaaksi. Arjen helpottamiseksi Aila tilaa itselleen kotiapua kerran kuukaudessa. Ulkopuolinen apu ilman kotitalousvähennystä maksaisi Ailalle 1200 euroa vuodessa (2,5h x 40€ x 12). Alle on laskettu paljonko Aila saa kotitalousvähennystä eri malleilla.

Nykymalli:

Kotitalousvähennys 500 €. Maksettavaa jää 700 € (tuntihinta 23,3 €)

Rinteen hallituksen malli:

Kotitalousvähennys 380 €. Maksettavaa jää **820 €** (tuntihinta 27,3 €)

Kokoomuksen malli:

Kotitalousvähennys 840 €. Maksettavaa jää **360 €** (tuntihinta 12 €)

Aila maksaa kotiavusta **460 euroa vähemmän kokoomuksen kotitalousvähennysmallilla**, jossa yli 75-vuotiaiden vähennysprosentti on 70 prosenttia palvelun hinnasta ilman omavastuuta.

Aila säästäisi kokoomuksen vaihtoehdossa kevyemmän verotuksen ja paremman kotitalousvähennyksen seurauksena vuodessa 568 euroa verrattuna Rinteen hallituksen budjettiin.

Nopeasti parempaan hoitoon

Perusterveydenhuollon palveluiden saatavuudessa on ongelmia eri puolilla Suomea. Ihmiset eivät ole palveluiden suhteen yhdenvertaisessa asemassa ja esimerkiksi monisairaiden, sekä paljon palveluita tarvitsevien palvelukokonaisuudet ovat pirstoutuneet.

Palveluiden järjestämiseen tarvitaan vahvempia vastuutahoja. Sote-palveluiden tulee rakentua kaupunkien ja kuntien yhteistyön pohjalle. Tarvitsemme riittävän vahvoja kuntien yhteistyöalueita tai kuntayhtymiä laadukkaiden palveluiden järjestämiseksi ympäri maata. Hyvinvointipalvelujen kehittäminen ei saa jäädä soite-hallinnon uudistamisyritysten jalkoihin, vaan palvelujen uudistamisen on lähdettävä ihminen ja palvelut edellä.

Kokoomus kohdentaa uudelleen hallituksen kuntien perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämiseen varaamat määrärahat toimiin, joilla kehitetään palveluita ja helpotetaan hoitoon pääsyä.

Toimivat sosiaali- ja terveyskeskukset

Sosiaali- ja terveyskeskuksissa on tarjottava laadukkaita ja vaikuttavia palveluita kaikille vauvasta vanhuusikään, yhdenvertaisesti ja oikea-aikaisesti. Ihmisten terveyttä ja toimintakykyä ylläpitäviin sekä ennaltaehkäiseviin palveluihin on panostettava ja terveysteknologiaa hyödynnettävä nykyistä laajemmin. Otetaan palveluiden käyttäjät mukaan palveluiden kehittämiseen ja suunnitteluun, sekä annetaan heille mahdollisuus valita myös palvelutapa tai -paikka siltä osin kuin se on mahdollista.

Kokoomus haluaa, että palvelut vastaavat nykyistä paremmin ihmisten tarpeisiin. Terveyskeskukseen on päästävä nopeammin ja sujuvammin. Hoitotakuuta on tiukennettava, jotta voidaan turvata nopea hoitoon pääsy. Kiireellisissä vaivoissa hoitoon on päästävä tarvittaessa samana päivänä, kiireettömissä 7 vuorokauden sisällä hoidon tarpeen arviosta. Lisäksi laajentamalla perusterveydenhuollon aukioloaikoja voimme helpottaa ihmisten arkea ja vähentää päivystyksen käyttöä. Hoitotakuuta tiukennettaessa on varmistettava, että suun terveydenhuollon palveluihin tai

päihdepalveluihin pääsy ei vaarannu. Mielenterveyspalveluihin pääsy turvataan Terapiatakuu-kansalaisaloitteen mukaisesti.

Parempien palveluiden toteuttamiseksi tarvitsemme lisää lääkäreitä ja hoitajia. Henkilöstön lisäämisen ohella työnjakoa eri ammattiryhmien välillä on kehitettävä ja moniammatillista yhteistyötä lisättävä. Lähtökohtana on oltava asiakkaan tarpeiden huomioiminen ja hoitoketjun sujuvuus.

Hoitotakuun toteutuminen varmistetaan palvelusetelillä. Palvelusetelin sisällössä on huomioitava asiakkaan kokonaishoidon toimivuus. Erityisryhmien, kuten vammaisten ja vanhusten, palveluissa parannetaan asiakaslähtöisyyttä ottamalla käyttöön henkilökohtainen budjetti.

Digitaalisia palveluita ja mm. etävastaa ottaen hyödyntämällä voidaan parantaa asiakastytytyväisyyttä, sujuvoittaa palveluja, ja kohdentaa perinteisiä vastaanottopalveluita niitä tarvitseville.

Paljon palveluita tarvitseville ja monisairaille on nimettävä oma vastuuhenkilö, joka ottaa vastuun ihmisen palvelukokonaisuuden yhteensovittamisesta. Terveystenhuollon ja sosiaalipalvelujen yhteistyötä on vahvistettava. Ennaltaehkäisy ja kuntoutuksen työotteiden on oltava mukana kaikissa palveluissa jo varhaisessa vaiheessa.

Sosiaali- ja terveystieteiden työtä on kehitettävä henkilöstön näkökulmasta houkuttelevampaan suuntaan. Riittävän henkilöstön lisäksi kohtuullinen työ määrä, hyvä johtaminen, mahdollisuus keskittyä osaamista ja ammattia vastaaviin töihin ja työn kehittämiseen, sekä ajantasainen koulutus, perehdytys ja tuki omaan työhön ovat keskeisiä. Hyvinvoiva henkilöstö on laadukkaiden palveluiden edellytys.

Suuret kansansairaudet, kuten sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, mielen-terveysongelmat ja tuki- ja liikuntaelinsairaudet kuormittavat terveydenhuollon palveluita merkittävästi ja aiheuttavat suuria kustannuksia. Perustetaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon osamiskeskuksia hoitoketjujen toimivuuden varmistamiseksi ja erikoissairaanhoidon palveluiden jalkauttamiseksi sosiaali- ja terveyskeskuksiin.

Tutkimuksella laadukkaampaa hoitoa

Kokoomus esittää yhteensä 13 miljoonan euron lisäpanostuksia kliiniseen tutkimukseen sekä terveyttä ja hyvinvointia kehittäviin hankkeisiin, jotka tukevat tutkimustoimintaa.

Laatuekisterit ovat tärkeässä roolissa sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisten palvelujen saatavuuden ja laadun turvaamisessa. Rekistereistä saadun tiedon avulla voidaan parantaa hoidon laatua, vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä, potilasturvallisuutta ja parantaa tiedolla johtamista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hoitotyön tutkimusrahoituksen riittävyys on varmistettava. Yliopistotasoisella tutkimuksella (VTR) turvataan erityisesti julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä vaikuttavaan, väestön terveyttä ja hyvinvointia tukevaan suuntaan. Terveystieteiden yksiköissä tapahtuva tutkimus mahdollistaa uusimpien hoitomuotojen käyttöönoton ja kokeilemisen.

Myös Käypä hoito -suositukset varten tarvitaan riittävä rahoitus suositusten ajantasaisuuden ja jatkuvasti kehittyvän lääketieteen tarpeisiin.

Panostuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn

Nuorten syrjäytyminen on yksi aikamme viiheliäisimmistä ongelmista. Suomessa on tällä hetkellä yli 60 000 syrjäytynyttä nuorta. Nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamisen on oltava kaikkien yhteisenä tavoitteena.

Tasa-arvoinen ja laadukas koulutusjärjestelmä on keino pitää kaikki mukana. Koulutuksen ohella nuorten syrjäytymistä ehkäisevien palveluiden on oltava kunnossa. Kokoomus esittää hallitusohjelmassa työllisyyspalveluille esitetyn lisäresurssin tuplaamista, ja 9 miljoonan lisäpanostuksen suuntaamista erityisesti toimenpiteisiin, joilla saadaan käännettyä nuorisotyöttömyys laskuun.

Toteutetaan terapiatakuu

Kokoomuksen mielestä mielenterveyspalvelut pitää saada matalalla kynnyksellä. Hoitoon pitää päästä huomattavasti nykyistä nopeammin. Mielenterveyshäiriöt ovat yleisin työkyvyttömyyden syy, mikä aiheuttaa yhteiskunnalle merkittäviä kustannuksia inhimillisistä kustannuksista puhumattakaan. Mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisesta hyötyvät erityisesti he, joilla on vähiten voimavaroja vaatia ja hakea apua.

Hyvä mielenterveys kuuluu kaikille. Kokoomuksen kannattamassa kansalaisaloitteessa mielenterveyspalveluiden terapiatakuusta ehdotetaan lakimuutosta, jolla taataan nopea pääsy hoidolliseen psykoterapiaan tai muuhun psykososiaaliseen hoitoon. Terapiatakuu vahvistaa mielenterveyshoidon perustasoa.

Hoidon tarve tulisi arvioida välittömästi apua haettaessa, ja hoito aloittaa kuukauden sisällä tästä. Terapiatakuu toteuttaa terveyspolitiikan yhdenvertaisuustavoitetta ja varmistaa sen, etteivät mielenterveysongelmista kärsivät ja heidän omaisensa jää yksin, ilman apua ja tukea. Terapiatakuun toteutukseen varataan 35 miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta.

Lapsiperheille pysyvästi paremmat palvelut

Lapsiperheet tarvitsevat arkeensa helppoja heikennysten sijaan. Siksi kokoomus ei hyväksy hallituksen aikomusta heikentää kotitalousvähennystä. Kokoomus

kannattaa korotuksia vanhempainpäivärahaan, lapsilisiin ja elatustukeen.

Työllisyyttä vahvistamalla luodaan uskoa tulevaan ja parannetaan perheiden toimeentuloa. Työn ja perheen yhteensovittamista on tuettava. Naisten työmarkkina-asemaa vahvistava ja perheiden arjen joustoja lisäävä perhevapaaudistus on toteutettava viipymättä.

Varhaiskasvatuksen maksuja alentamalla helpotetaan perheiden toimeentuloa ja lisätään työnteon kannusteita. Lisäksi varhaiskasvatustuksumaksujen alentaminen mahdollistaa yhä useamman lapsen pääsyn varhaiskasvatukseen piiriin. Lapsen varhaisiin vuosiin panostaminen on tärkeää sosiaalisten taitojen ja oppimisen edellytysten kannalta.

Lapsiperheiden riittävästä tuesta on huolehdittava. Esitämme 10 miljoonan pysyvää panostusta lapsiperheiden palveluiden parantamiseen. Lapsiperheiden palveluiden on toimittava saumattomasti yhteen ja oltava tukena perheiden arjessa. Moniammatillisella yhteistyöllä on varmistettava, että sosiaali- ja terveydenhuolto, sekä varhaiskasvatus ja koulut yhdessä muodostavat toimivan ja oikea-aikaisen palvelukokonaisuuden.

Myös mielenterveyspalveluiden on oltava helposti ja nopeasti saatavilla. Lasten ja nuorten paikka on kiinni elämässä, ei hoitajain odottamassa. Lasten ja nuorten osalta palveluja matalan kynnyksen palveluja on parannettava koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Myös lasten vanhempien arjessa pärjäämistä on tuettava ja huolehdittava heidän ohjaamisestaan tarvittavien palveluiden piiriin. Kokoomus kannattaa terapiatakuun toteuttamista kaiken ikäisille.

Lasten suun terveydenhuollossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että suun terveyden tarkastukset toteutuvat yhdenvertaisesti. Harrastustakuulla on turvattava mahdollisuus harrastukseen jokaiselle lapselle

Muut kohdennukset

Lisäksi kokoomus esittää keliakiakorvauksen palauttamista. Keliakiakorvauksella hyvitetään keliakiaa sairastavalle osa ruokavaliohoidon aiheuttamista kustannuksista. Oikealla ruokavaliolla voidaan ehkäistä monia lisäsairauksia, joita voi seurata hoitamattomasta keliakiasta.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön laajentamiseksi ammattikorkeakouluopis-

kelijoille lisätään kertaluontoinen panostus 1,4 miljoonaa euroa vuodelle 2020. Laajentumisen toteuttamiseen valtion budjetissa varattu siirtomääräraha ei nyt riitä turvaamaan laajennuksen laadukasta toteutusta ja siksi määrärahaa on korotettava 1,4 miljoonalla vastaamaan todellisia kustannuksia.

Esitämme:

- » **35 milj. terapiatakuun toteuttamiseen**
- » **13 milj. terveyttä edistävän tutkimuksen turvaamiseen**
- » **70 milj. uudelleenkohdennus sote-palveluiden parantamiseen**
- » **10 milj. pysyvää panostusta lapsiperheiden palveluiden parantamiseen**
- » **15 milj. keliakiakorvauksen palautus**
- » **1,4 milj. kertaluontoinen lisämääräraha YTHS -laajennukseen laadun turvaamiseksi**
- » **9 milj. työllistymispalveluiden parantamiseen painottaen nuorisotyöttömyyden torjuntaa**

Lisää turvallisuutta, lisää poliiseja

Suomi on yksi maailman turvallisimmista maista. Sellaisena Kokoomus haluaa sen pitää myös tulevaisuudessa. Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys.

Kokoomus haluaa turvata turvallisuusviranomaisten resurssit ja toimintakyvyn. Sillä, että viranomaisillamme on riittävät resurssit ja kyvyt tehtäviensä menestyksellään hoitamiseen, on sisäisen turvallisuuden kannalta keskeinen merkitys.

Kokoomuksen mielestä Suomen ulko- ja puolustuspolitiikan pitää perustua uskottavaan itsenäiseen puolustuskykyyn sekä kansainvälisen yhteistyöhön. Kokoomuksen lähtökohtana on, että Nato-jäsenyys lisäisi Suomen turvallisuutta.

Poliisien määrä yli 8000

Hallituksen tavoite on nostaa poliisien määrä 7 500 henkilötuntavuoteen vuoteen 2022 mennessä. Hallituksen julkisen talouden suunnitelman mukaan resurssit eivät kuitenkaan riitä tavoitteen täyttymiseksi vaalikauden lopulla. Esitetyllä rahoitusta-

solla poliisien määrä romahtaa asiantuntija-arvion mukaan lähelle 7100 henkilötuntavuotta vuosina 2022-2023. Kokoomus ei hyväksy suomalaisten turvallisuudesta tinkimistä.

Viime hallituskaudella poliisin henkilötuntuvuosiäärä käännettiin viimein nousuun. Tällä tiellä Kokoomus haluaa jatkaa. Kokoomus on sitoutunut siihen, että poliisin henkilötuntuvuosiäärä nostetaan nykytasolta noin 1000 poliisilla yli 8000 henkilötuntuvuoteen. Tavoitteeseen pääsemiseksi Kokoomus esittää 55 miljoonan euron pysyvää pysyvää lisäystä poliisin määrärahoihin. Tuhatta koulutettua poliisia ei yhtäkkiä löydy mistään. Ensimmäisinä vuosina pääosa varoista ohjattaisiin poliisien koulutuksen laajentamiseen ja poliisin toimintakyvyn parantamiseen erityisesti tietotekniikan ja muun välineistön hankinnoilla.

Vahva oikeusvaltio

Kokoomukselle vahva oikeusvaltio on yhteiskunnan perusta. Kokoomus pitääkin valitettavana, etteivät oikeusjärjestelmän toimijoille esitetyt määrärahat ole kohdallaan suhteessa poliisin lisämäärärahoihin. Kun poliisi pystyy käsittelemään enemmän rikosasioita, niitä tulee enemmän myös muiden rikosketjun toimijoiden käsiteltä-

väksi. Tästä syntyy ongelmia, ja erityisen kovilla ovat syyttäjät ja tuomioistuimet.

Hallituksen politiikka johtaa käsittelyaikojen merkittävään pitenemiseen ja kansalaisten oikeusturvan heikkenemiseen. Kokoomus ei voi hyväksyä oikeusvaltion ja kansalaisten oikeusturvan heikentämistä. Kokoomus ehdottaa 4,5 miljoonan euron pysyvää lisäystä oikeusjärjestelmän kokonaisuuteen.

Maahanmuuton käsittelyaikoja lyhennävä turvallisuudesta tinkimättä

Harmaantuva Suomi tarvitsee lisää tekeviä käsiä. Työperäinen maahanmuutto on Suomelle välttämätön voimavara. Yrityksen laajentaminen ja työpaikan täyttäminen ei saa jäädä kiinni lupaprosessien kankeudesta tai hitaudesta. Pitkittyneet käsittelyajat erityisesti ulkomaisten erityisasiantuntijoiden kohdalla aiheuttavat tällä hetkellä merkittäviä vaikeuksia ulkomaista työvoimaa tarvitseville suomalaisille yrityksille.

Hallituksen tavoite työperäiseen maahanmuuttoon panostamisesta osana työllisyyttä tukevia toimenpiteitä on hyvä. Riskiä on kuitenkin, että samaan aikaan

hallitus supistaa lupien käsittelemiseen ja ratkaisemiseen tarvittavia Maahanmuuttoviraston resursseja.

Kokoomus lisäisi Maahanmuuttoviraston resursseja 10 miljoonalla eurolla, jotta työperäisten oleskelulupien jonot puretaan ja osaajat saadaan nopeasti töihin. Kokoomus myös automatisoi lupavaiheen pääosin koneelliseksi rekisteritietojen automaattiseksi vertailuksi, mikä vähentäisi ruuhkautumista ratkaisevasti. Vastaavasti Kokoomus kannattaa jälkikäteisvalvonnan tehostamista.

Kokoomus pitää tärkeänä, ettei työperäisen maahanmuuton priorisointi haittaa tai hidasta muiden lupatyyppejä, kuten turvapaikkahakemusten käsittelyä. On kaikkien etu, että turvapaikkahakemukset käsitellään asianmukaisesti ja nopeasti. Kokoomuksen mielestä kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden palautuksia pitää tehostaa nykyisestä. Laittomasti ei Suomessa voi olla. Turvapaikkajärjestelmää Kokoomus kehittäisi siten, että apu kohdentuu kaikista hädänalaisimmille..

Lisää sopimussotilaita ja kertausharjoituksia vahvistamaan Suomen puolustusta

Sopimussotilaat ovat olennainen osa Suomen puolustusvoimia. Sopimussotilaksi rekrytoitavilla varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneilla henkilöillä on tärkeä rooli maanpuolustuksessa. Sopimussotilasjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa riittävä kouluttajamäärä.

Puolustusvoimien henkilöstön työkuormitus on vuosien varrella kasvanut muun muassa siksi, että sama henkilöstö vastaa niin varusmiesten kuin reserviläistenkin kouluttamisesta. Tätä taustaa vasten sopimussotilaiden palkkaamiseen vuosina 2018-2019 osoitettu 2 miljoonaa euroa oli tärkeä ja tervetullut lisäys. Hallituksen vuoden 2020 talousarvioesityksessä sopimussotilaiden palkkaamiseen varattua määrää kuitenkin leikataan. Kokoomus esittää 2 miljoonaa euroa palautettavaksi budjettiin varusmiesten riittävän kouluttajamäärän varmistamiseksi myös vuonna 2020.

Kertausharjoitukset ylläpitävät sodan ajan joukkojen suorituskykyä sekä reserviläisten maanpuolustustaitoja. Hallitus esittää talousarvioesityksessään kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten nostamisen 1200 reserviläisellä. Esitys on tervetullut, mutta ainoastaan reserviläisten määrän nostaminen ei riitä, vaan se vaatii myös lisää resursseja. Kokoomus esittää kertausharjoituksiin miljoonan euron lisäystä hallituksen määrärahojen lisäksi, jotta 19 200 reserviläisen kertausharjoitusmäärä voidaan ensi vuonna saavuttaa.

Esitämme:

- » **55 milj. euron pysyvä lisäys poliisien määrän lisäämiseksi**
- » **4,5 milj. euron pysyvä lisäys oikeusjärjestelmän kokonaisuuteen käsittelyaikojen lyhentämiseen ja suomalaisten oikeusturvan vahvistamiseen**
- » **10 milj. euron pysyvä lisäys Maahanmuuttovirastolle lupakäsittelyjen nopeuttamiseen**
- » **2 milj. euron lisäys Puolustusvoimille sopimussotilaiden määrän lisäämiseen**
- » **1 milj. euron lisäys kertausharjoitusten rahoitukseen turvaamaan harjoitustoimintaa**

Päästöt vähenevät teoilla, eivät aikeilla

Ilmastokeskustelu on repivää. Ääripäiden huutelua korostanee Luonnonvarakeskuksen tuore selvitys. Selvitys tiputti kertaheitolla arviota Suomen metsien kyvystä imeä hiiltä määrällä, joka vastaa lähes kolmasosaa Suomen nykyisistä päästöistä. Uhkailun sijaan tarvitsemme malttia pitkäjänteiseen ohjaukseen ja uskoa uusien teknisten ratkaisujen löytymiseen.

Kuinka moni olisi 10 vuotta sitten uskonut, että tuulivoiman osuus nousee pysyvästi kivihiilen ohi Suomen sähkön-tuotannossa vuonna 2019, eikä uusiin tuulivoimahankkeisiin tänä päivänä tarvita tukia vaan ne toteutuvat markkinaehtoisesti? Tai että Helsingin energiayhtiö il-

moittaa toteuttavansa Suomen suurimpiin kuuluvan Hanasaaren hiilivoimalan sulke-misen siten, että vain neljännes tehosta korvataan biomassan poltolla ja kolme neljäsosaa merivesilämpöpumpuilla, läm-minvesivarastoilla ja hukkalämmöillä. Näin tapahtui viime keväänä.

Suomalaisia ei pidä pelotella elintason kurjistamisella, autoilun estämisellä sen varassa elävältä tai lihan kieltämisellä. Sen sijaan tolkun ilmastopolitiikka tarkoittaa määrätietoisia muutoksia niissä asioissa, joissa voimme vähentää tuntuvasti pääs-töjä ilman kohtuuttomia elämäntapamuutoksia tai pysyviä kustannuksia. Selkein tällainen urakka on siirtyä kaupunkien ja kiinteistöjen lämmityksessä polttamisesta lämpöpumppeihin ja hukkalämpöjen kierrättämiseen 10-20 vuoden kuluessa. Tekniikassa on tältä osin tehty viime vuosina läpimurtoja hyötysuhteiden ja kustannustehokkuuden kannalta. Muutos tapahtuu parhaiten markkinoiden luovuutta hyödyntäen, kunhan yhteiskunta antaa selvän viestin siitä, että polttaminen tulee jatkuvasti asteittain kalliimmaksi ja päästö-töntä tekniikkaa taas suositaan verotusta ja

normeja muutettaessa.

Suomen kannattaa säilyttää paik-kansa vähähiilisten teknologioiden edel-läkävijämana. Meidän on kyettävä mer-kittäviin päästövähennystoimiin kaikilla yhteiskunnan sektoreilla, jotta kykenisimme kulkemaan polulla, jolla ilmaston läm-peneminen rajoitetaan 1,5 asteeseen. Suomen ilmastopaneeli on arvioinut, että hallituksen ilmastotavoitteiden ja jo sovit-tujen toimien välillä on yli 19 miljoonan tonnin kuilu. Päästökuilu on niin iso, että se vastaa yli kolmannesta Suomen vuo-sittaisista päästöistä. Rinteen hallituksen toimilla ei olla tavoitellulla vuoden 2035 hiilineutraalisuuden uralla, joka luvattiin eduskuntatalon portailla mieltään osoitta-ville nuorille. Ei riitä, että ilmastonmuutos on hallitusohjelman ensimmäinen sana. Tarvitaan konkreettisia, kunnianhimoisia ja fiksua keinoja.

Hallituksen on turha piiloutua enää selvityksien ja tiekarttojen taakse. Tarvitsemme rakenteellisia uudistuksia sekä kannustimia arjen kestäviin valintoihin. Ko-koomuksen mielestä Suomeen tarvitaan sinivihreä verouudistus, jossa verotuksen

painopistettä siirretään työn ja yrittämisen verotuksesta haittojen verotukseen.

Ennakoitava verotus auttaa yrityksiä etsimään mahdollisuuksia, jotka nojaavat puhtaaseen teknologiaan. Esimerkiksi kaukolämmön tuotannossa on valittavana useita fossiilivapaita tuotantotapoja, kun erilaiset lämpöpumput ja maalämpöratkaisut tekevät läpimurtoa. Ratkaisujen yleistyminen tarvitsisi verouudistuksia pikimmiten, mutta Rinteen hallitus on työntänyt riittäisyydessään kaikki energiaveropäätökset myöhemmille vuosille.

Yritystuet palvelemaan puhtaampia teknologioita ja uutta tutkimusta

Rinteen hallituksen ensi vuoden budjetissa ympäristölle ja ilmastolle haitallisten yritystukien määrä kasvaa sadalla miljoonalla eurolla. Keskustan valtiosihteeri Partasen johtama syksyn yritystukityöryhmä sai kasaan yritystukileikkauksilistan, mutta hallitus kelpuutti vain yhden tuen leikattavaksi - eikä sekään ole kenenkään mielestä ympäristöhaitallinen tuki. Ympäristöystävällisemmän parafiinisen dieselin verotukea esitetään leikattavaksi. Toteutuessaan vuonna 2021 muutos nostaisi todennäköisesti uusiutuvan dieselin hintaa.

Useat asiantuntijat suosittelevat, että yritystukien painopistettä on siirrettävä tuotekehitystä ja päästöttömiä ratkaisuja tukevaan suuntaan. Kokoomus kuuntelee asiantuntijoiden viestiä ja esittää noin puolen miljardin euron leikkausta ympäristölle haitallisiin ja kilpailua vääristäviin yritystukiin. Säästyneillä rahoilla tuetaan puhtaiden teknologioiden käyttöönottoa ja tutkimustoimintaa sekä sinivihreän verouudistuksen hengessä kevennetään työn verotusta.

Kokoomus toteuttaisi ison energiaverouudistuksen heti ensi vuonna. Teollisuuden sähköistymistä ja päästöjen vähentymistä edistettäisiin luopumalla energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmästä ja alentamalla teollisuuden sähköveroluokka II EU:n sallimalle minimitasolle. Puhtaan lämmöntuotannon kannalta oleellisena muutoksena Kokoomus laskisi samalla lämpöpumppujen sähköveron EU-minimiin niissä kohteissa, joissa ne luovuttavat lämpöä kaukolämpöverkkoon. Muutosten nettovaikutus laskisi valtion verotuloja

arvion mukaan 38 miljoonalla, mikä kompensoitaisiin leikkaamalla ympäristölle haitallisia yritystukia. Näin vähentäisimme teollisuuden ja lämmityksen päästöjä vaarantamatta kilpailukykyä ja työpaikkoja.

Yritystukileikkauksista saaduista varoista kohdistaisimme pysyvästi 140 miljoona tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Suuntaisimme uudesta rahoituksesta 6 miljoonan pysyvän täsmärahoituksen modulaaristen pienten ydinvoimaloiden tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Vaalikauden aikana tämä tarkoittaisi 24 miljoonan kokonaispanostusta. Samalla uudistaisimme vanhentuneen ydinenergialakimme mahdollistamaan toimialan globaalin kasvun Suomesta käsin. Juuri tuotekehittelyn ja uusien teknologioiden kautta Suomi voi olla merkittävästi kokoaan suurempi toimija globaalisti ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa.

Leikattavat yritystuet:

- » Lämmityspolttoaineiden veronkorotus (sis. kivihiilen, öljyn, maakaasun sekä turpeen verotuksen muutoksen valtiosihteeri Jari Partasen yritystukityöryhmän raportin mukaisesti) 150 milj.
- » Energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmästä luopuminen 235 milj.
- » Viihdemerenkulun miehistötuen leikkaus sekä merimieseläkekassan valtionosuusprosentin laskeminen 50 milj.
- » Maatalouden energiaveron palautuksen poisto fossiilisten polttoaineiden osalta 21 milj.
- » Kivihiiltä korvaavien investointien tehottoman energiatuen lakkautus 30 milj.
- » **Yhteensä 486 milj.**

Kokoomuksen esittämät yritystukileikkaukset pohjautuvat keskustan valtiosihteerin Jari Partasen työryhmän mietintöön. Partasen johtama työryhmä on tehnyt perusteellista ja huolellista taustatyötä. Esimerkiksi turpeen osalta keskustan Partasen työryhmä on tehnyt analyysia siitä, kuinka paljon turpeen veroa voidaan korottaa ilman, että turve korvaantuisi voimalaitoksissa esimerkiksi kivihiilellä tai ainespuulla. Mietinnössä myös suositellaan,

että maatalouden energiaverotuen piiristä voitaisiin poistaa fossiiliset polttoaineet.

Viihdemerenkulun miehistötuesta työryhmä toteaa, että kilpailuneutraliteetin parantamiseksi tukea olisi mahdollista vähentää huoltovarmuuden vaarantamatta. Kokoomus esittää tuen pienentämistä ja merimieseläkekassan valtionosuusprosentin laskemista työryhmän suosituksen mukaisesti.

Kohdistaisimme kivihiiltä korvaavien investointien tukemiseen ehdotetun 30 miljoonan euron energiatuen myöntämisvaltuuden uudelleen muun muassa pienten ydinvoimaloiden tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Kivihiilestä luopuminen tapahtuu laakisääteisesti vuoteen 2030 mennessä. Kokoomus kannustaisi hiilen korvaamiseen myös lämmityspolttoaineiden hiilidioksidiveron nostolla ja vahvistamalla päästökaupan vaikutusta EU:n tiukemmalla 2030-tavoitteella. Järkevän muutoksen kannalta oleellista ei ole se, että jotkut yhtiöt houkuttellaan tätä nopeampaan tahtiin porkkanarahalla, vaan se, että muutos minimoi polttamalla tuotetun lämmön osuuden 2030-luvun Suomessa. Tätä tukee hallituksen kaavaileman varhaisten hiililuopujien erillisen porkkanan sijaan parhaiten sähköveroreformin toteuttaminen heti lämpöpumppujen ja datakeskusten veromuutoksia myöten. Fiksu muutos ei voi perustua puun polton kohtuuttomaan lisäämiseen vaan siihen, että 2030-luvulla lämmityksen ytimessä ovat viime vuosina nopeasti hyötysuhdettaan kasvattaneet ja uusiin suuriin kokoluokkiin ylittäneet lämpöpumput sekä teollisuuden ja kiinteistöjen hukkalämmöt.

Kokoomus pitää kummallisena sitä, ettei hallitus hyödyntänyt budjettivalmistelussaan oman työryhmänsä raporttia. Kokoomus kannustaa hallitusta kaivamaan raportin hyllyltä ja palaamaan esityksiin. Esimerkiksi turpeenpolton päästöt ovat merkittävät. Kokoomus ei kannata äkkivääriä puheita turpeen käytön alasajosta äkkinäisesti. On järkevää edetä asteittain ja siirtymäajalla, kuten edellisen hallituksen linjaamassa kivihiilen käytöstä luopumisessakin tehdään. Hallitusohjelmaan kirjatun turpeen käytön puolitus vuoteen 2030 mennessä ei kuitenkaan toteudu itsestään.

Luontoa suojeltava

Luonnon monimuotoisuuden huononeminen on aikamme suurimpia uhkia ilmastonmuutoksen ohella. Etelä-Suomen

metsien monimuotoisuusohjelma on tuottanut hyviä tuloksia arvokkaiden metsäkohteiden vapaaehtoisessa suojelussa. Kokoomus katsoo, että METSO-ohjelman malli voitaisiin laajentaa koskemaan kaikkia elinympäristöjä.

Haluamme laajentaa suojelualan verkostoa lisäämällä suojelun piiriin valtakunnallisesti arvokkaita suoalueita. Suoluontomme tilaa on heikentänyt laajamittainen ojittaminen metsänkasvatusta varten, turpeen nosto sekä pellonraivaus. Yli puolet Suomen alkuperäisestä suoalasta onkin menettänyt luonnontilansa.

Kannattamme hallituksen osoittamia lisäyksiä luonnonsuojeluun, mutta osoitamme huolestamme niiden rahoittamisesta velkarahalla. On vastuutonta jättää tulevien vuosien luonnonsuojelurahoitusta työllisyyskasvun varaan ilman, että samaan aikaan esitetään vaikuttavia työllisyystoimia.

Edellinen hallitus käynnisti vuoteen 2021 ulottuvan ohjelman Itämeren ja vesien tilan parantamiseksi. Lisäksi vaelluskalantaloja on tuettava ja nykyaikaisten kalatalousvelvoitteiden on toteuduttava myös vanhojen ja pienten patojen kohdalla. Tämän lisäksi meidän on tartuttava pinnan yläpuolisiin ongelmiin, kuten maatalouden ravinnepestöjen vähentämiseen, systeemitasen ratkaisulla. EU:n maatalouden rahoituskehysneuvotteluissa on ajettava kattavampaa osuutta ilmasto- ja ympäristötavoitteiden rahoitusosuuteen.

Luonto vaatii turvakseen riittävät ympäristöhallinnon resurssit. Kohtuuttoman pitkät käsittelyajat ovat haitanneet yritysten toimintaedellytyksiä. Niin luonto kuin yritykset hyötyvät laadukkaasta ohjauksesta ja neuvonnasta.

Kokoomus haluaa suojella myös luonnonsuojelijoita ja perumme hallituksen leikkaukset ympäristöjärjestöjen rahoitukseen. Leikkaus ympäristöjärjestöjen rahoitukseen on hallitukselta karu kiitos järjestöjen tekemästä työstä Suomen luonnon

eteen.

Metsähallituksen hoidossa olevien kansallispuistojen ja muiden retkeilyalueiden korjausvelkaa ei saada kurottua umpeen hallituksen kaavailemilla tasokorotuksilla. Mielestämme on aika vaatia suunnitelma ja useamman vuoden aikataulu korjausvelan paikkaamiseen.

Turhaan viivyttelyyn ei ole enää aikaa. Asiantuntijat ovat kritisoineet hallituksen päättämättömyyttä ilmastonmuutoksen edessä. Esitämme, että hallitus kutsuisi kokoon ilmastokomitean, jossa olisi edustus sekä hallituksesta että oppositiosta. Komitea suunnittelisi ilmastonmuutoksen vastaisia kansallisia toimia samassa hengessä kuin viime vuonna toiminut puolueiden välinen kokoonpano, joka saavutti kahdeksan eduskuntapuolueen julkisen ilmastopöytäkirjan.

Esitämme luonnonsuojeluun:

- » Metsähallitukselle kansallispuistojen kunnostamiseen hallituksen lisäyksen päälle 1,3 milj.
- » Ympäristöjärjestöjen rahoitusleikkauksen peruminen 200 000 e.
- » Luontopaneelin toiminnan turvaamiseen 100 000 e.

Kannattava ja kestävä maatalous

Maatalouden kannattavuus on jatkunut pitkään vaikeana. Maatalouden kokonaiskuva on talouden tunnuslukujen valossa hyvin heikko. Kokoomus pitää tärkeänä, että tukien maksatuksen edellytyksenä

aito tuotanto - ei näennäisviljely. Valvontajärjestelmää on kehitettävä viljelijälähtöiseksi ja valmentavaksi.

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksessa tuet on ohjattava aktiiviseen ja uudistuvan maatalouden edistämiseen. Hallituksen on puolustettava Suomen näkökulmia.

Kannattavuuden kannalta avainasia on tuotteesta saatava hinta. Hallitus ei edistä ruokavientiä riittävästi. Kannustamme lähiruokaa ja maatilojen suoramyyntiä edistämiseen.

Kokoomus kannustaa hallitusta toimiin, joilla tuetaan maatilojen välistä yhteistyötä. Yhteistyötä voidaan kehittää esimerkiksi biokaasutuotannossa. Kokoomuksen tavoitteena on, että kymmenen vuoden kuluessa kaikki kasvien tarpeen ylittävä lanta ohjautuu biokaasun ja kiertoravinteiden tuotantoon. Sinivihreästä ravinneohjelmasta hyötyvät niin viljelijät kuin ilmastokin. Näin ravinteiden valumat vähenisivät, kun lanta päätyisi kierrätykseen eikä tilan lähipelloille. Lannan levittämistä varten ei tarvitsisi enää myöskään raivata peltoja, millä saavutettaisiin merkittäviä hiilinieluhyötyjä.

Kestävyys tuo meille kilpailuetua ja tarjoaa ratkaisuja tuleviin ilmastonmuutoksen aiheuttamiin haasteisiin. Tiedämme, että kasvisruokavalion suosion takana piilee valtava taloudellinen potentiaali. Kasviproteiinin kotimaiseen tuotantoon, kasvinjalostukseen ja tuotteiden kehittämiseen onkin kiinnitettävä tarpeeksi huomiota.

Koko Suomen yhteydet kuntoon

Nopeisiin raideyhteyksiin panostaminen on todellinen tulevaisuusinvestointi. Raitteisiin on satsattava, jotta ihmiset ja tavara pääsevät liikkumaan sujuvasti ja ympäristöstävällisesti. Radat ovat yhteiskunnan valtasuonet, joiden kustannuksiin ja ylläpitoon valtion kannattaa panostaa.

Lisää liikennettä raiteille:

Kaksi miljardia tulevaisuuden nopeisiin yhteyksiin

Miljardiluokan hyötyjä ei synny ilman miljardiluokan investointeja. Koko Suomessa on tarve nopeuttaa ja parantaa keskeisiä yhteyksiä.

Hallituksen ns. tulevaisuusinvestointien kolmesta miljardista vain 40 miljoonaa kohdistuu liikennehankkeisiin. Panostaisimme kaksi miljardia raitteisiin ja yhden

koulutukseen pääomittamalla korkeakouluja. Tällä reseptillä voidaan tehdä Suomen tulevaisuuden kannalta merkittäviä tulevaisuustekoja.

Kokoomus pääomittaisi raidehankkeiden suunnittelua ja toteutusta varten perustettuja hankeyhtiöitä valtion omaisuudella. Valtion omaisuutta ei myytäisi, vaan omistus siirrettäisiin tukemaan hankkeiden etenemistä. Hankeyhtiöt saisivat kaksi miljardia omaa pääomaa, jonka turvin hankkeet saataisiin vauhdilla käyntiin. Hankeyhtiömallissa valtion ja muiden julkisten toimijoiden omistama yhtiö hoitaisi rahoituksen hankkimisen, neuvottelut kuntien kanssa, hankkeiden suunnittelun sekä ratojen toteutuksen ja ylläpidon.

Miljardi asumista ja liikennettä tukeviin hankkeisiin

Kokoomus vauhdittaisi asuntotuotantoa Valtion asuntorahaston varoilla. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan tilaama asiantuntijaselvitys asuntopolitiikasta suosittelee rahaston likvidien varojen ohjaamista kaupunkirakennetta kehittävien ja asumista edistävien liikennehankkeiden rahoitukseen. Asuntorahaston varoja käyt-

tämällä voitaisiin purkaa asuntorakentamisen pullonkauloja. Käytettävissä olevaa varallisuutta on arviolta noin 2 miljardia, josta käyttäisimme miljardin vauhdittamaan asuntotuotantoa edistäviä liikennehankkeita. Tämä ei vaarantaisi rahaston myöntämiä avustuksia tai muuta toimintaa.

Puolella miljardilla voitaisiin välittömästi käynnistää pääradan sujuvampaan liikenteen ja tulevan Turun tunnin edellyttämiä raideinvestointeja, joissa kuokka saataisiin maahan välittömästi. Kokoomus esittää, että rahoista 273 miljoonaa ohjattaisiin pääradan Pasila-Riihimäki välin toisen vaiheen rakentamiseen sekä 200 miljoonaa Turun tunnin junan ensimmäisen vaiheen eli Espoon kaupunkiradan rakentamiseen. Lisäksi esitämme pääradan suunnitteluun Tampereelta Ouluun ja Tornioon asti 8 miljoonaa euroa sekä itäisen ratayhteyden suunnitteluun 8 miljoonaa.

Kokoomus edistäisi asumista ja liikennettä tukevien paikallisten hankkeiden toteuttamista **Koko Suomi kuntoon -paketilla**, johon varataan rahoitusta 511 miljoonaa euroa. Idea on, että valtio osallistuisi sellaisten kaupunkien ja kuntien hankkeiden rahoitukseen, jotka tukisivat kestävää liikkumista ja uutta asuntorakentamista. Osa rahoituksesta tulisi suunnata jaettavaksi kaupunkiseutujen ja valtion välisissä MAL-neuvotteluissa. Kokoomuksen tavoitteena on lisärahoituksella turvata,

että kaupungit ja koko Suomi menestyvät, luovat hyvinvointia ja kasvavat ympäristön kannalta kestävästi.

Lisäksi vaihtoehtobudjetti sisältää kaikkien puolueiden yhdessä sopiman 300 miljoonan määrärahan lisäyksen tiestön korjausvelan pienentämiseksi.

Esitämme yhteensä kolme miljardia liikennehankkeisiin:

- » Nopeiden ratojen hankeyhtiöiden pääomitus 2 mrd.
- » Koko Suomi kuntoon -paketti 511 miljoonaa
- » Pääradan Pasila-Riihimäki välin toisen vaiheen rakentamiseen 273 miljoonaa
- » Turun tunnin junan ensimmäisen vaiheen eli Espoon kaupunkiradan rakentamiseen 200 milj.
- » Pääradan suunnitteluun Tampereelta Ouluun ja Tornioon asti 8 miljoonaa
- » Itäisen ratayhteyden suunnitteluun 8 miljoonaa.

Asuntopolitiikan suunnanmuutos

Tarvitsemme toimivampia asunto-markkinoita. Kasvun kannusteita on vahvistettava, jotta saamme riittävästi uusia asuntoja kasvukeskuksiin. Kokoomus haluaa osaltaan helpottaa tilannetta kasvattamalla valtion osallistumista asunto-

tuotannon edellytyksiä parantavien liikennehankkeiden rahoitukseen.

Yleinen asumistuki on reilumpi tapa tukea yhdenvertaisesti kaikkien pienituloisten asumista kuin yhteiskunnan tukemien kohtuuhintaisten asuntojen tarjoaminen vain harvoille onnekkaille. Tästä huolimatta yleinen asumistuki muodostaa kannustinloukkuja ottaa vastaan kokopäiväistä työtä. Lisäksi yleistä asumistukea on muutettu vuosien mittaan yksi kulma kerrallaan. Kokoomus esittää, että yleisen asumistuen osalta käynnistettäisiin pikaisesti uudistus, jolla tavoiteltaisiin 150 miljoonan säästöä tukimenoihin.

Kokoomus katsoo, että tukimenoja saataisiin pienennettyä tuntuvasti luopumalla kaupunkikohtaisista korvauskatoista ja määrittelemällä korkeimmat korvaustasot työssäkäyntialueiden mukaan. Vastaava tarkastelu enimmäisasumismenojen osalta olisi tehtävä myös toimeentulotukeen. Lisäksi tukilaskelmassa hyväksytyt menot pitää arvioida omistusasuntojen rahoitusvastikkeiden osalta, ja omaisuusrajojen palauttamista tuen saamisen ehdoksi tulisi arvioida. Nykyisin lottovoittajakin voi saada yleistä asumistukea.

Muutosten vaikutuksia pehmentämään kohdentamalla yhteiskunnan tukemat kohtuuhintaiset vuokra-asunnot paremmin kaikkein pienituloisimmille. Näin suunnattaisiin yhteiskunnan tuki nykyistä paremmin sitä eniten tarvitseville sekä samalla säästettäisiin asumistukimenoissa.

Paremmat kannustimet ympäristöystävällisempään autoiluun

Autoilu ei ole ongelma, vaan autoilun synnyttämät päästöt. Siksi kokoomus esittää autoilun verotukseen rakenteellista muutosta, jossa uusien autojen verotus siirretään asteittain kokonaan auton hankinnan verotuksesta autoilun päästöjen verotukseen. Tavoitteena on, että sähköä tai biokaasua käyttävä ajoneuvo on suomalaiselle aina fossiilista polttoainetta käyttävää autoa kilpailukykyisempi vaihtoehto viimeistään 2030-luvulla. Ohjauskeinojen valinnassa tunnustetaan alueelliset erityispiirteet.

On tärkeää saada Suomen autokanta uusittua nopeammin. Uudet autot ovat ilmastoystävällisempiä ja turvallisempia. Nykyinen korkea autovero kannustaa hankkimaan vanhempia tuontiautoja. Syyllistämisen sijaan autoa arjessaan tai työssään tarvitseville pitää tarjota nykyistä paremmat mahdollisuudet vaihtaa ympäristöystävällisempään kulkupeliin.

Kokoomus esittää, että autoveroa laskettaisiin ensi vuoden alusta 100 miljoonalla. Tämä tarkoittaisi noin 900 euron keskimääräisen muutosta, joka laskisi auton hintaa 2,7%. Autokannan uusiutuminen vauhdittuisi reilusti, sillä autojen kysyntä kasvaisi vuodessa arviolta 5 000 autolla.

Kun dynaamiset vaikutukset otetaan huomioon, autoveron laskusta johtuen verokertymä vähenisi 75 miljoonaa euroa. Tämä vaje katettaisiin nostamalla vastaavasti ajoneuvoveroa keskimääräisesti 2,5 eurolla kuussa, painottaen korotusta korkeapäästöisempiin autoihin. Korotus on selvästi pienempi kuin esimerkiksi polttoaineen verotuksen nostossa. Tämä vaihtoehto helpottaisi autoa elämiseen tarvitsevien ihmisten taakkaa verrattuna muihin.

Autoilun verotuksen uudistaminen johtaisi siihen, että uusia, vähäpäästöisiä autoja tulisi liikenteeseen entistä nopeammin. Kun autot siirtyvät entistä nopeammin ja edullisemmin käytettyjen autojen mark-

Kokoomuksen vaihtoehto valtion budjetiksi 2020

MUUTOKSET VUONNA 2020

Suhteessa hallituksen talousarvioesitykseen

VEROTUS

ME

Ansiotuloverotuksen kevennys hallituksen 200 milj. kevennyksen lisäksi	-800
Viinin vahvuisten alkoholijuomien myynnin vapautus ja veronkorotus	100
Arpajaisveron korotus	50
Virvoitusjuomaveron laajennus	50
Kaivosvero	20
Asuntolainojen korkovähennyksen lopettaminen kokonaan vuonna 2020	41
Työmarkkinajärjestöjen sijoitustuottojen asettaminen verolle	40
Polttoaineveron korotuksen peruminen (1.8.2020 alkaen)	-85
Kotitalousvähennyksen heikennyksen peruminen	-92
Kotitalousvähennyksen parannus yli 75 vuotiaille	-7
Tupakkaveron nopeampi kiristys	83
Arvonlisäveron verovapauden poisto EU:n ulkopuolisilta alle 22 euron tuotteilta	40
Lämmityspolttoaineiden veronkorotus (sis. kivihiili, polttoöljy, maakaasu, turve)	150
Maatalouden energiaveropalautuksen poisto fossiilisten osalta	21
Energiaintesiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmästä luopuminen	235
Sähköveroluokan II lasku EU:n minimiin	-267
Kaukolämpöverkon lämpöpumppujen siirto sähköveroluokkaan II	-6
Autoveron verotuoton lasku	-75
Ajoneuvoveron kiristys	75
Ansiotuloverojen kasvu opiskelijoiden tulorajojen noston seurauksena	30,5

VEROT YHTEENSÄ

-396,5

Ansiosidonnaisen eläkekertymän lopetuksen vaikutus julkiseen talouteen	500
--	-----

YHTEENSÄ

103,5

Määrärahamuutokset**ME**

Suorat yritystukileikkaukset	
Merimieseläkekassan valtionosuuden leikkaus	-10
Viihdemerenkulun miehistötuen leikkaus	-40
Kivihiltä korvaavien investointien tehottoman energiatuen lakkautus	-30
Työllisyystoimien suorat vaikutukset	
Työttömyysturvamenojen kasvun hillitseminen	-49
Ansiosidonnaisen porrastastus	-71
Ansiosidonnaisen omavastuupäivien palautus	-43
Työttömyysputken poisto	-169
Toimeentulotuen asumismenojen omavastuun 7 % palautus	-109
Varhaiskasvatusmaksujen alennus	50
Asumistuen jäädytys vuoden 2019 tasolle	-7
Lisäpanostus työttömien palveluihin	9
Lisäpanostus osatyökykyisten palveluihin	5
Koulutus & Tutkimus	
Varhaiskasvatuksen pysyvä kokonaisuus	25
Perusopetuksen pysyvä kokonaisuus	60
Toisen asteen pysyvä kokonaisuus	80
Harrastustakuu	5
Jatkuva oppiminen jatkuvalla rahoituksella	5
TKI-kokonaislisäys (Suomen Akatemian osuus 45 milj.)	140
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen	10
Audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen pysyvä rahoitus	12,35
Opintotuen tulorajojen korotus 50% (tukimenojen kasvu)	24,5
Lisätuki kirjastoautoille	1
Lisätuki liikuntajärjestöille	2,4
Terveys & hyvinvointi	
Ikäihmisten hoivan ja hoidon parantaminen	150
Terapiatakuu	35
Keliakiakorvaus	15
Panostus lapsi & perhepalveluiden parantamiseen	10
Maakuntauudistuksen valmistelurahojen puolitus	-100
Yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennyksen vaikutus hoivamenojen alentumiseen	-330
TKI-panostusten 140 milj. sisältää terveyttä edistävään tutkimukseen 13 milj.	
Turvallisuus	
Poliisille pysyvää lisärahoitusta	55
Migrille pysyvää lisärahoitusta	10
Sopimussotilaat	2
Kertausharjoituksiin lisärahoitus	1
Oikeusjärjestelmän kokonaisuuteen lisärahoitus	4,5

ME

Ilmasto, ympäristö & asuminen	
<i>TKI-panostusten 140 milj. sisältää pienten ydinvoimaloiden tutkimukseen 6 milj.</i>	
Metsähallituksen luontopalvelut	1,3
Ympäristöjärjestöjen toimintamenojen leikkauksen peruminen	0,2
Luontopaneelin toiminnan turvaaminen	0,1
Yleisen asumistuen uudistus ja tukimenojen vähentyminen	-150
Muuta	
Avustajamäärärahojen leikkaus	-2,5
Kehitysavun korotuksen pienennys	-20

Määrärahamuutokset yhteensä**-417,15****Valtiontalouden alijäämä pienempi kuin hallituksella
vuonna 2020 (staattinen arvio)****520,65****Valtiontalouden alijäämä pienempi kuin hallituksella
vuonna 2020 (dynaaminen arvio)*****n. 1,5 mrd.**

*75% työllisyysaste vahvistaa julkista taloutta noin 2 mrd., josta valtiontalouden osuus noin miljardi

Valtion omaisuuden käyttö

Menot

ME

Nopeiden ratojen hankeyhtiöiden pääomitus	2000
Päärata - Pasila-Riihimäki 2. vaihe	273
Turun tunnin junan 1. vaihe (Espoon kaupunkirata)	200
Pääradan suunnittelu Tampere-Oulu-Tornio	8
Itäradan suunnittelu	8
Koko Suomi kuntoon -paketti	511
Korkeakoulujen pääomitus	1000
Lisäys sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön	20
Kertaluonteinen lisäys YTHS:n laajentumiseen kaikille korkeakouluopiskelijoille	1,4
Hallituksen aidosti kertaluonteiset panostukset	415

Yhteensä

4436,4

Tulot

Valtion omaisuuden siirto hankeyhtiöihin ja korkeakouluille	3000
Valtion asuntorahaston likvidin pääoman pienennys	1000
Valtion omaisuuden myyntitulot	436,4

Yhteensä

4436,4

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti vs. Rinteen hallituksen budjetti

- » Yli 60 000 työllistä enemmän
- » Velkaa n. 1,5 mrd. euroa vähemmän
- » Kokonaisveroaste 0,2%-yks. pienempi
- » Palkansaajien, eläkeläisten, lapsiperheiden ja yrittäjien käytettävissä olevat tulot kasvavat enemmän
- » Tuloterot vähenevät yhtä paljon kuin hallituksen budjetissa
- » Yritystukileikkauksia lähes 500 milj. euroa enemmän
- » Merkittävämpi ilmastopäästöjen vähentyminen
- » Tulevaisuuden liikennehankkeisiin 3 mrd. euroa enemmän
- » Tulevaisuuden osaamiseen miljardin pääomitus korkeakouluille
- » Yli 300 milj. euroa enemmän koulutukseen ja tutkimukseen pysyvästi

KOKOOMUS